

ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

พิรุฬห์ภักดิ์ เนตรสีบสาย
นวรรรัตน์ การะเกษ

รายงานวิจัยสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
กองนโยบายและแผน

ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

พิรุฬห์ภาค	เนตรสีบสาย
นวรรตน์	การะเกษ

รายงานวิจัยสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
กองนโยบายและแผน

FACTORS AFFECTING UNDERGRADUATE STUDENTS FOR NOT
GRADUATING WITHIN CURRICULUM TIME OF RAJAMANGALA
UNIVERSITY OF TECHNOLOGY PHRA NAKHON

PHIRUNPHAK NEADSUEBSAI
NAWARAT KARAKED

INSTITUTIONAL RESEARCH UNIVERSITY OF
TECHNOLOGY PHRA NAKHONIN 2020 FISCAL YEAR
COPYRIGHTED BY RAJAMANGALA UNIVERSITY
OF TECHNOLOGY PHRA NAKHON

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี
ยิ่งจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะกรอบแนวคิด และตรวจสอบ
ข้อบกพร่องในเรื่องต่างๆ ตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัย จนทำให้สำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์
ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ความอนุเคราะห์
เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ พร้อมให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ และขอขอบคุณ
สำนักวิชาการและงานทะเบียนที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลนักศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการและเพื่อนร่วมงานในกองนโยบายและแผน
ที่ให้คำแนะนำและช่วยเสนอแนะในเรื่องๆต่างๆอย่างดีเสมอมา

พิรุฬห์ภักดิ์ เนตรสีบสาย
นวรรรัตน์ การะเกษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	2
1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี	5
2.2 ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครว่าด้วย การศึกษาาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2560	13
2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา	24
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	60
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
3.4 วิธีการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล	63
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	66
4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษา ภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นรายด้านและรายปัจจัยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ	66
4.2 ความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	68
4.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์	73
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
5.1 สรุปผลการวิจัย	75
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	78
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย	82
บรรณานุกรม	84
ประวัติผู้วิจัย	94

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตาราง 4.1	แสดงร้อยละภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด โดยรวมเป็นรายปัจจัย	57
ตาราง 4.2	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยส่วนตัว	59
ตาราง 4.3	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยครอบครัว	60
ตาราง 4.4	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยสังคมเพื่อน	61
ตาราง 4.5	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยการจัดการเรียนการสอน	62

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
ภาพ 4.1	แสดงร้อยละภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด โดยรวมเป็นรายปัจจัย	57
ภาพ 4.2	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยส่วนตัว	59
ภาพ 4.3	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยครอบครัว	60
ภาพ 4.4	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยสังคมเพื่อน	61
ภาพ 4.5	แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยการจัดการเรียนการสอน	62

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องเริ่มต้นด้วยการให้การศึกษาแก่บุคคล การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการของชีวิต วัฒนธรรม และสังคม มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาได้ ซึ่งถือว่าเป็นความล้มเหลวของระบบ เพราะเป็นการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า จุดประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน คือการผลิตกำลังคนของชาติที่มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ สติปัญญา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น เพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ แต่ถ้าการจัดการศึกษานั้นไม่สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมได้ นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร หรือล้มเลิกกลางคัน รวมถึงเมื่อเรียนจบแล้ว ไม่มีงานทำ เกิดปัญหาการว่างงาน เป็นลักษณะความล้มเหลวทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ดังนั้น การศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งเมื่อลงทุนแล้วผลกำไร อาจไม่เห็นชัดเจนเหมือนการลงทุนประเภทอื่นๆ จำนวนเงินงบประมาณที่รัฐบาลได้จัดสรรและเงินรายได้ที่สถานศึกษาได้ลงทุนไปในการจัดการศึกษานั้น เป็นจำนวนมหาศาล เพราะเหตุนี้ สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ผลลัพธ์ที่ได้จากประสิทธิภาพทางการจัดการศึกษา ซึ่งประสิทธิภาพทางการศึกษาก็คือ ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การที่ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถ การใช้งานงบประมาณของแผ่นดิน เวลา วัสดุ ถูกใช้อย่างประหยัดคุ้มค่าการลงทุนหรือไม่ หากสิ่งเหล่านี้ถูกนำมาใช้เพื่อการศึกษาแล้วได้ผลไม่คุ้มค่า ไม่สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา นับได้ว่าเป็นการลงทุนที่ไร้ประโยชน์ จึงส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ที่มีพันธกิจหลักในการการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนากำลังคนในระดับสูงให้กับสังคมและประเทศชาติ โดยให้ความรู้ ประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะทางวิชาชีพ รวมถึงอบรมปลูกฝัง ค่านิยม การถ่ายทอดศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมของสังคมให้แก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ บัณฑิตที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือระดับมหาวิทยาลัยนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาภายใต้หลักสูตรที่มีมาตรฐาน ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 (ราชกิจจานุเบกษา, 2558) ได้กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับ ส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและ

จรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทั้งนี้ การสำเร็จการศึกษาของบัณฑิต ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันหลายมหาวิทยาลัยเกิดปัญหาการตกค้างของนักศึกษาเป็นจำนวนมาก นักศึกษาไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด โดยปัญหาดังกล่าวนอกจากจะส่งผลต่อตัวบัณฑิตเองแล้ว ยังสามารถสะท้อนถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการภายในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

มหาวิทยาลัยมหาวชิราวุฒีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีเป้าหมายสูงสุด คือ มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีชั้นนำ ด้านการผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีคุณภาพพระระดับสากล โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน ในยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล ซึ่งปัญหาหนึ่งที่พบในด้านการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2562 ปัญหาหนึ่งคือ มีนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด โดยจากรายงานนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ปีการศึกษา 2562 (กองนโยบายและแผน, 2562, น.3) พบว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีนักศึกษาทั้งหมด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2562 จำนวน 12,873 คน และมีนักศึกษาตกค้างเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาทั้งหมด จำนวน 678 คน คิดเป็นร้อยละ 5.27 จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ซึ่งเป็นระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 536 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด เพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด และนำผลการวิจัยนำไปใช้ในการบริการจัดการของมหาวิทยาลัย

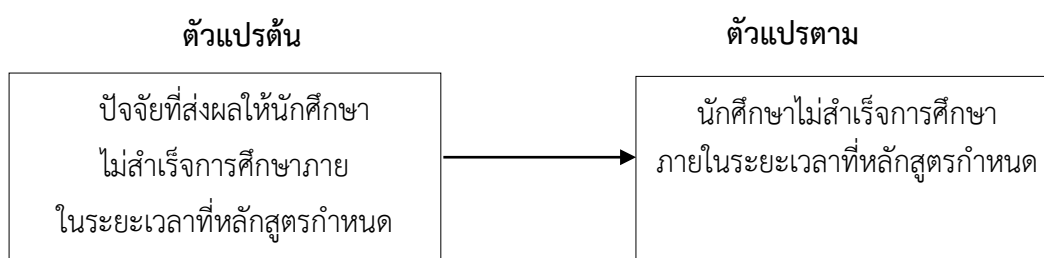
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

1.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ด้านเนื้อหา

- 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด
- 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

1.5.2 ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ

ระยะเวลาตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2562 – 30 กันยายน 2563

1.5.3 ด้านประชากร

กลุ่มประชากรสำหรับแบบสัมภาษณ์ (Interviews) คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2563)

1.5.4 ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interviews)

1.6 นิยามศัพท์

ปัจจัย หมายถึง สิ่งสำคัญ,องค์ประกอบ,แนวทาง หรือ กระบวนการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ระดับปริญญาตรีทุกคณะ และสาขาวิชา

หลักสูตร หมายถึง แผนการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งมหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้นเพื่อระบุเนื้อหาและระยะเวลา โดยในปีการศึกษา 2562 ได้แก่

- หลักสูตรปริญญาตรี ต่อเนื่อง/เทียบโอน ใช้เวลาเรียน 2 ถึง 3 ปี
- หลักสูตรปริญญาตรี 4 – 5 ปี ใช้เวลาเรียน 4 ปี และ 5 ปี

ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด หมายถึง นักศึกษาที่ใช้ระยะเวลาศึกษาเกินจากหลักสูตรกำหนด เช่น หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี แต่นักศึกษายังไม่สามารถจบการศึกษาภายในระยะเวลา 4 ปี

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

1.7.2 ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปเนื้อหาสำคัญ ดังนี้

- 2.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
- 2.2 ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2560
- 2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา
 - 2.3.1 ปัจจัยส่วนตัว
 - 2.3.2 ปัจจัยครอบครัว
 - 2.3.3 ปัจจัยสังคมเพื่อน
 - 2.3.4 ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน
- 2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศปรัชญาและวัตถุประสงค์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล ให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการ่ากำลังคนที่มีคุณภาพ ต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึก ของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพ ในการพึ่งพาตนเองบนฐาน ภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศ สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียม มาตรฐานสากล ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการ ผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตน อยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพ ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณ ที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2558)

2.1.1 หลักสูตรปริญญาตรี แบ่งหลักสูตรเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรี สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษา บางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยที่ลุ่มลึกทางวิชาการ

2.1.1.2 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้นๆ โดยผ่านการฝึกงาน ในสถานประกอบการ หรือสหกิจศึกษา หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ เพราะมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติ ขั้นสูงเพิ่มเติม หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้นๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในหน่วยงาน องค์กร หรือสถานประกอบการ

ทั้งนี้ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการหรือทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

2.1.2 ระบบการจัดการศึกษา

ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษา ที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกัน ได้กับการศึกษาภาคปกติ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้ ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

โดย 1 หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ 12/15 หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ 4 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 5 หน่วยกิตระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษา ปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์ โดย 1 หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ 10/15 หน่วยกิตระบบทวิภาค หรือ 2 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 3 หน่วยกิตระบบจตุรภาค สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

2.1.3 การคิดหน่วยกิต

1) รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2) รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อ

ภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

3) การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

4) การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้ เวลา ทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

2.1.4 จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

2) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

3) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

4) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลา ศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษา ในหลักสูตรนั้น

2.1.5 โครงสร้างหลักสูตร

ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี(ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2) หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ดังนี้

2.1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

2.2) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการตามที่มาตรฐานวิชาชีพกำหนด หากไม่มีมาตรฐานวิชาชีพกำหนดต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

หลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

2.3) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต

2.4) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวน

หน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้า ผู้เรียนต้องเรียนวิชาระดับบัณฑิตศึกษา ในหมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

3) หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2.1.6 จำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ประกอบด้วย

1.1) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับ ปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

1.2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอน ไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ 3 คน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

1.3) อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

2) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

2.1) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านวิชาชีพ ตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

2.2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณสมบัติและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน

ในกรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ โดยอาจเป็นอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษา หรือเป็นบุคลากรของหน่วยงานที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีข้อตกลงในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรนั้นร่วมกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 คน

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษาหากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณสมบัติปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณสมบัติขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณสมบัติและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน และหากเป็นปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ต้องมีสัดส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ 1 ใน 3

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

2.3) อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

สำหรับกรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้น มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านวิชาชีพ ตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐาน วิชาชีพนั้น ๆ

2.1.7 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

2) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษา

3) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทั้งทางวิชาการ และทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 3.50 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และมีผลการเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าไม่น้อยกว่า 3.50 ทุกภาคการศึกษา อนึ่งในระหว่างการศึกษาในหลักสูตรแบบก้าวหน้า หากภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งมีผลการเรียนต่ำกว่า 3.50 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จะถือว่าผู้เรียนขาดคุณสมบัติในการศึกษาหลักสูตรแบบก้าวหน้า

2.1.8 การลงทะเบียนเรียน

ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ ดังนี้

1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

2) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียน ไม่เต็มเวลา

3) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 20 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

4) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียน ไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต

หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

2.1.9 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผลเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

2.2 ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2560

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2560
 ดังนี้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2560)

“คณะ” หมายความว่า คณะ วิทยาลัยหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะในมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี

“คณบดี” หมายความว่า คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะในมหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี

“นักศึกษา” หมายความว่า ผู้ที่เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย

“กรรมการคณะ” หมายความว่า คณะกรรมการประจำคณะ

“สาขาวิชา” หมายความว่า สาขาวิชาต่าง ๆ ที่จัดการเรียนการสอนในคณะ

“หัวหน้าสาขาวิชา” หมายความว่า หัวหน้าสาขาวิชาที่รับผิดชอบงานของสาขาวิชาในคณะ

“อาจารย์ที่ปรึกษา” หมายความว่า อาจารย์ประจำในคณะซึ่งคณบดีแต่งตั้งและมอบหมายให้ทำหน้าที่แนะนำ ให้คำปรึกษาด้านการศึกษา ตักเตือนและดูแลความประพฤติ ตลอดจนรับผิดชอบในการลงทะเบียนเรียนรายวิชาและติดตามผลการศึกษานักศึกษา

“อาจารย์ผู้สอน” หมายความว่า อาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่รับผิดชอบสอนรายวิชาในระดับปริญญาตรี

“แผนการเรียน” หมายความว่า แผนการจัดการเรียนในแต่ละภาคการศึกษาของแต่ละหลักสูตร ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากมหาวิทยาลัยตามระยะเวลาและรายวิชาที่กำหนด การจัดแผนการเรียนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกรรมการคณะ

“ค่าจัดการศึกษา” หมายความว่า ค่าบำรุงการศึกษา ค่าลงทะเบียนและค่าสนับสนุน การจัดการศึกษาแบบเหมาจ่าย

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีรักษาการตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

การใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ให้นำเสนอสภามหาวิทยาลัยพิจารณา โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาวิชาการ

หมวด ๑

ระบบการศึกษา

ข้อ ๖ ปีการศึกษาให้เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายนของทุกปี และสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ พฤษภาคมของปีถัดไป

ข้อ ๗ ระบบการศึกษา

(๑) มหาวิทยาลัย จัดการศึกษาโดยการกำกับดูแลคณะและสาขาวิชาต่างๆ คณะใดหรือสาขาวิชาใดมีหน้าที่จัดการศึกษาหลักสูตรใด ให้จัดการศึกษาในหลักสูตรนั้นแก่นักศึกษาทุกคนทั้งมหาวิทยาลัย

(๒) การศึกษาในมหาวิทยาลัยใช้ระบบทวิภาค (Semester System) โดยแบ่งเวลาศึกษาในปีการศึกษาหนึ่งๆ ออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ซึ่งเป็นภาคการศึกษาบังคับ คือ

(ก) ภาคการศึกษาที่หนึ่ง (First Semester) ตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปเป็นเวลา ๑๖ สัปดาห์รวมทั้งเวลาสำหรับการสอบด้วย

(ข) ภาคการศึกษาที่สอง (Second Semester) ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไปเป็นเวลา ๑๖ สัปดาห์รวมทั้งเวลาสำหรับการสอบด้วย

กำหนดวันเปิดภาคการศึกษาให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยอาจเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน (Summer Session) ซึ่งเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ ใช้เวลาศึกษา ๘ สัปดาห์ รวมทั้งเวลาสำหรับการสอบด้วย โดยให้เพิ่มชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ

(๓) สาขาวิชาต่างๆ จัดสอนรายวิชาที่อยู่ในความรับผิดชอบตามข้อกำหนดของหลักสูตรรายวิชาหนึ่งๆ กำหนดปริมาณการศึกษาเป็นจำนวนหน่วยกิตและสอนรายวิชานั้นๆ ในเวลาหนึ่งภาคการศึกษา

(๔) หน่วยกิต หมายถึง หน่วยที่ใช้แสดงปริมาณการศึกษา ในแต่ละรายวิชาจะมีจำนวนหน่วยกิตกำหนดไว้ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(ก) ภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหา ไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

(ข) ภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

(ค) การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

(ง) การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดซึ่งได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

(๕) รายวิชาหนึ่งๆ ประกอบด้วย รหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงทฤษฎี จำนวนชั่วโมงปฏิบัติ จำนวนชั่วโมงศึกษานอกเวลา และคำอธิบายรายวิชาที่จะสอนในรายวิชานั้นๆ

(๖) รายละเอียดของจำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษาซึ่งนับจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้นๆ มีดังนี้

(ก) หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๒๐ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๒ ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา (ภาคสมทบ)

(ข) หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๑๕ ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา (ภาคสมทบ)

(ค) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๔ ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน ๖ ปีการศึกษาสำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา (ภาคสมทบ)

การรับเข้าศึกษา

ข้อ ๘ ลักษณะและคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษา ผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยจะต้องมีลักษณะและคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- (๒) เป็นผู้ไม่มีโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจหรือโรคที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา
- (๓) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง

ข้อ ๙ การคัดเลือกผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษา ให้เป็นไปตามประกาศการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ซึ่งมหาวิทยาลัยจะได้ประกาศให้ทราบเป็นคราวๆไป

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนและการลงทะเบียนเรียน

ข้อ ๑๐ การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา

(๑) ผู้ได้รับการคัดเลือกจะมีสภาพเป็นนักศึกษา ต่อเมื่อได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยปฏิบัติตามประกาศมหาวิทยาลัย

(๒) การขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาต้องดำเนินการด้วยตนเอง พร้อมทั้งชำระเงินค่าจัดการศึกษา และค่าธรรมเนียมต่างๆ ตามวัน เวลาและสถานที่ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๓) นักศึกษาต้องมีบัตรประจำตัวนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งออกให้โดยสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

(๔) นักศึกษามีอาจารย์ที่ปรึกษา ตามที่คณะแต่งตั้ง

ข้อ ๑๑ การลงทะเบียนเรียนรายวิชา

(๑) มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาต่างๆ ในแต่ละภาคการศึกษาให้เสร็จก่อนการเปิดภาคการศึกษานั้นๆ

(๒) ในกรณีมีเหตุอันควร คณะอาจประกาศงดการเรียนการสอนรายวิชาใด หรือจำกัดจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาใดก็ได้

(๓) การงดการเรียนการสอนรายวิชาใดที่มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนไปบ้างแล้ว จะต้องกระทำภายใน ๒ สัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ หรือภายในสัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน

ข้อ ๑๒ การลงทะเบียนเรียน ให้กระทำตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิตและไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต สำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อนนักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

(๒) การลงทะเบียนเรียนเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ (๑) จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากคณบดี แต่ต้องไม่เกิน ๒๕ หน่วยกิต ในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งเพียงภาคการศึกษาเดียว หาก

มีความจำเป็นต้องลงทะเบียนเรียนเกิน ๒๕ หน่วยกิต ให้เสนออธิการบดีพิจารณาเป็นรายๆ ไป จำนวนหน่วยกิตสูงสุดนี้ไม่รวมถึงรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิต (AU)

(๓) การลงทะเบียนเรียนน้อยกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติ จะกระทำได้เฉพาะกรณีเจ็บป่วยหรือมีเหตุอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและได้รับอนุญาตจากคณบดี เว้นแต่เป็นภาคการศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสหกิจศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือการฝึกภาคสนาม หรือภาคการศึกษาสุดท้ายที่จะสำเร็จการศึกษา

(๔) นักศึกษาต้องรับผิดชอบต่อการลงทะเบียนเรียนรายวิชาต่างๆ ตามวัน เวลาและสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนดพร้อมทั้งชำระเงินค่าจัดการศึกษา ค่าธรรมเนียมการศึกษาและหนี้สินต่างๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๕) นักศึกษาที่ได้รับระดับคะแนนไม่สมบูรณ์ (I) ในภาคการศึกษาสุดท้ายที่จะสำเร็จการศึกษา และไม่สามารถขอเปลี่ยนระดับคะแนนไม่สมบูรณ์ได้ทันในภาคการศึกษานั้น จะต้องขอรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาและชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อขอเปลี่ยนระดับคะแนนไม่สมบูรณ์ ในภาคการศึกษาถัดไป

(๖) การลงทะเบียนเรียนรายวิชาต่างๆ ต้องได้รับอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าสาขาวิชาที่นักศึกษาสังกัด

(๗) ในภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาผู้ใดลงทะเบียนหลังวันที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ จะต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเติม(ค่าปรับ) ตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด หากเกินกว่า ๒ สัปดาห์ นับจากวันที่มหาวิทยาลัยกำหนด มหาวิทยาลัยจะไม่อนุญาตให้ลงทะเบียนไม่ว่ากรณีใดๆ นักศึกษาต้องลาพักการศึกษาและชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดเท่านั้น

(๘) ในภาคการศึกษาปกติ หากนักศึกษาผู้ใดไม่ลงทะเบียนเรียน ไม่ขอลาพักการศึกษาภายใน ๒ สัปดาห์ นับจากวันเปิดภาคการศึกษา มหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

(๙) สำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนและชำระเงินตามกำหนดในประกาศมหาวิทยาลัย มิฉะนั้นจะต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเติม(ค่าปรับ) หากลงทะเบียนเรียนและชำระเงินช้ากว่ากำหนดเกิน ๑ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาค เป็นอันหมดสิทธิเข้าศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนนั้น

(๑๐) ให้อธิการบดีมีอำนาจอนุมัติให้นักศึกษาผู้ใดที่ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยตามข้อ ๑๒ (๘) กลับเข้าเป็นนักศึกษาใหม่ได้ ในกรณีมีเหตุอันสมควร โดยให้ถือระยะเวลาที่ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาเป็นระยะเวลาการลาพักการศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่พ้นกำหนดเวลา ๑ ปี นับจากวันที่นักศึกษาผู้นั้นถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา ในกรณีเช่นนี้ นักศึกษาต้องชำระค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษารวมทั้งค่าธรรมเนียมอื่นๆ ที่ค้างชำระตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๑๑) การขอลอณคินเงินค่าธรรมเนียมการลงทะเบียนเรียนรายวิชา ให้เป็นไปตามระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ การขอเพิ่มและถอนรายวิชาให้ดำเนินการดังนี้

(๑) การขอเพิ่มรายวิชาต้องกระทำภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน

(๒) การขอลอนรายวิชา ให้มีผลดังนี้

(ก) การขอลอนรายวิชาภายใน ๔ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน ๒ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน รายวิชาที่ขอลอนจะไม่ปรากฏในระเบียบ

(ข) การขอลอนรายวิชาหลังจาก ๔ สัปดาห์แรก แต่ยังคงอยู่ภายในระยะเวลา ๑๒ สัปดาห์ นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ หรือหลัง ๒ สัปดาห์ แต่ยังคงอยู่ภายในระยะเวลา ๖ สัปดาห์นับจากวันเปิด ภาคการศึกษาฤดูร้อน ให้บันทึกระดับคะแนน w ในรายวิชาที่ขอลอน

(ค) การขอลอนรายวิชาเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๒ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ หรือเมื่อพ้นระยะเวลา ๖ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน ให้บันทึกระดับคะแนน F หรือ U ใน รายวิชาที่ขอลอน

(๓) การขอเพิ่มหรือขอลอนรายวิชา ต้องไม่ขัดต่อการลงทะเบียนเรียนใน ข้อ ๑๒ (๑) และ (๒)

ข้อ ๑๔ การศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต (AU)

(๑) การศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิตนี้ เมื่อนักศึกษาได้มีเวลาศึกษาครบร้อยละ ๘๐ ของเวลาศึกษา หากอาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นพิจารณาแล้วเห็นว่านักศึกษาตั้งใจศึกษาและมีความรู้ผ่านเกณฑ์การประเมินผล ให้บันทึกระดับคะแนน AU ไว้ในระเบียบ แต่ถ้านักศึกษามีเวลาเรียนไม่ครบร้อยละ ๘๐ ของเวลาศึกษาให้ อาจารย์ผู้สอนบันทึกระดับคะแนน w ไว้ในระเบียบ

(๒) หน่วยกิตของวิชาที่ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต จะไม่นับรวมเข้าเป็นหน่วยกิตสะสมและหน่วย กิตรวมของหลักสูตร

(๓) นักศึกษาผู้ใดได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาใดโดยไม่นับหน่วยกิตแล้ว นักศึกษาผู้นั้นอาจ ลงทะเบียนในรายวิชานั้นซ้ำอีกเพื่อเป็นการนับหน่วยกิตในภายหลังได้

(๔) มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บุคคลภายนอก ที่ไม่ใช่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัย เข้าศึกษาบาง รายวิชาโดยไม่นับหน่วยกิตได้ โดยบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและพื้นความรู้ทางการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัย เห็นสมควร และต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ หรือระเบียบ หรือประกาศมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการนั้นๆ เช่นเดียวกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๕ การเทียบโอนรายวิชา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียน

หมวด ๔

การลาของนักศึกษา

ข้อ ๑๖ การลาพักการศึกษา

(๑) นักศึกษาอาจยื่นคำร้องต่อคณบดีเพื่อขออนุญาตลาพักการศึกษาต่อเนื่องได้ไม่เกิน ๒ ภาค การศึกษาปกติ ดังกรณีต่อไปนี้

(ก) ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารประจำการ

(ข) ได้รับทุนแลกเปลี่ยนนัศึกษาระหว่างประเทศหรือทุนอื่นใดซึ่งมหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

(ค) ป่วยต้องพักรักษาตัวตามคำสั่งแพทย์เป็นเวลานานเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาศึกษาในภาคการศึกษาหนึ่งๆ โดยมีใบรับรองแพทย์

(ง) มีความจำเป็นส่วนตัว โดยนักศึกษาผู้นั้นได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ

(๒) เมื่อนักศึกษามีเหตุสุดวิสัยจำเป็นต้องลาพักการศึกษา ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีโดยเร็วที่สุด

(๓) ในการลาพักการศึกษา นักศึกษาจะลาพักการศึกษาเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติติดต่อกันหรือในภาคการศึกษาแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากอธิการบดีเป็นกรณีพิเศษ

(๔) นักศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักการศึกษาแล้ว เมื่อจะกลับเข้าศึกษา ต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดีก่อนกำหนดวันลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่า ๑ สัปดาห์

(๕) การลาพักการศึกษาในระหว่างภาคการศึกษา จะมีผลดังต่อไปนี้

(ก) ถ้าวันที่ลาพักการศึกษาอยู่ในระหว่าง ๒ สัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติหรือสัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน รายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนทั้งหมดจะไม่ปรากฏในระเบียน

(ข) ถ้าวันที่ลาพักการศึกษาพ้นกำหนด ๒ สัปดาห์แรกแต่ยังอยู่ภายใน ๑๒ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ หรือพ้นกำหนดสัปดาห์แรกแต่ยังอยู่ภายใน ๖ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน ให้บันทึกระดับคะแนน w ทุกรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนไว้ในระเบียนของภาคการศึกษานั้น

(ค) ถ้าวันที่ลาพักการศึกษาพ้นกำหนด ๑๒ สัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติหรือพ้นกำหนด ๖ สัปดาห์แรกนับจากวันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อนแล้ว ให้บันทึกระดับคะแนน F หรือ U ไว้ในระเบียนทุกรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้นๆ เว้นแต่กรณีที่นักศึกษาเจ็บป่วยหรือมีเหตุสุดวิสัยโดยมีหลักฐานเชื่อถือได้ เมื่อนักศึกษาได้รับอนุญาตให้ลาพัก ให้บันทึกระดับคะแนน w ทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้น ๆ

(๖) ในกรณีที่นักศึกษาได้รับอนุญาตให้ลาพักการศึกษา หรือมีคำสั่งมหาวิทยาลัยให้ลาพักการศึกษาเนื่องจากถูกลงโทษด้วยกรณีใด ๆ ตามข้อบังคับหรือระเบียบหรือประกาศมหาวิทยาลัยว่าด้วยการนั้น ภายหลังการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใด ให้ถือว่าการลงทะเบียนเรียนทั้งหมดในภาคการศึกษานั้นเป็นโมฆะ และมหาวิทยาลัยจะไม่คืนเงินค่าจัดการศึกษาให้ แต่นักศึกษาไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาตามประกาศมหาวิทยาลัย

(๗) นักศึกษาได้รับอนุญาตให้ลาพักการศึกษา หรือมีคำสั่งมหาวิทยาลัยให้ลาพักการศึกษาเนื่องจากถูกลงโทษด้วยกรณีใด ๆ ตามข้อบังคับหรือระเบียบหรือประกาศมหาวิทยาลัยว่าด้วยการนั้น ก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใด นักศึกษาต้องชำระค่าธรรมเนียม เพื่อรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาตามประกาศมหาวิทยาลัยทุกภาคการศึกษา มิฉะนั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

(๘) การลาพักการศึกษาไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ หรือการกลับเข้าศึกษาใหม่หรือการถูกให้พักการศึกษาแล้วแต่กรณี ไม่เป็นเหตุให้สภาพการเป็นนักศึกษาขยายเวลาออกไปเกินกว่าสองเท่าของแผนการเรียนตามหลักสูตรนับแต่วันขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ยกเว้นภาคการศึกษาฤดูร้อน

ข้อ ๑๗ การลาป่วย

(๑) การลาป่วยแยกออกเป็น ๒ ประเภทดังนี้

(ก) การลาป่วยก่อนสอบ หมายถึง นักศึกษาป่วยก่อนสิ้นภาคการศึกษานั้นๆ และยังคงป่วยอยู่จนกระทั่งถึงวันสอบ ซึ่งทำให้ไม่สามารถเข้าสอบในบางรายวิชาหรือทั้งหมดได้

(ข) การลาป่วยระหว่างการสอบ หมายถึง นักศึกษาได้ศึกษาจนครบระยะเวลาที่กำหนดในภาคการศึกษาแล้ว แต่เกิดป่วยจนไม่สามารถเข้าสอบในบางรายวิชาหรือทั้งหมดได้

(๒) การลาป่วยตาม (๑) นั้น นักศึกษาต้องยื่นคำร้องต่อคณบดีภายใน ๑ สัปดาห์นับจากวันที่นักศึกษาเริ่มป่วย พร้อมด้วยใบรับรองแพทย์

หมวด ๕

การวัดและประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้มหาวิทยาลัยจัดทำประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อคณะใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดการวัดผลและประเมินผลการศึกษาสำหรับรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา โดยการประเมินผลในแต่ละรายวิชาให้กำหนดเป็นระดับคะแนน (Grade) ค่าระดับคะแนนต่อหน่วยกิตและผลการศึกษา

หมวด ๖

การพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

ข้อ ๑๙ การพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย มีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๘

(๔) ได้รับอนุมัติให้สำเร็จการศึกษา

(๕) ถูกลงโทษให้ออกหรือไล่ออกจากมหาวิทยาลัยเพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๖) มหาวิทยาลัยประกาศถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา เนื่องจาก

(ก) มีเวลาศึกษาน้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาศึกษาในภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

(ข) ไม่ลงทะเบียนเรียน และหรือไม่ชำระเงินค่าจัดการศึกษา หรือค่าธรรมเนียมการศึกษา ในกำหนดเวลาที่กำหนดตามข้อ ๑๒ (๘)

(๗) พ้นสภาพเนื่องจากผลการศึกษา ตามเกณฑ์ดังนี้

(ก) มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๒๐ เมื่อลงทะเบียนเรียนมีหน่วยกิตสะสม ระหว่าง ๑ ถึง ๒๒ หน่วยกิต

(ข) มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐ เมื่อลงทะเบียนเรียนมีหน่วยกิตสะสม ระหว่าง ๒๓ ถึง ๖๐ หน่วยกิต

(ค) มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เมื่อลงทะเบียนเรียนมีหน่วยกิตสะสม ตั้งแต่ ๖๑ หน่วยกิต ขึ้นไป

นักศึกษาที่ศึกษาและผ่านการประเมินผลทุกรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๑.๙๐ ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ซึ่งผลการศึกษาไม่เพียงพอที่จะรับการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญา ให้นักศึกษาของลงทะเบียนเรียนซ้ำในรายวิชาที่ได้ระดับคะแนนต่ำกว่า A หรือลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นในหลักสูตรเพื่อปรับค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมให้ถึง ๒.๐๐ ภายในกำหนด ๓ ภาคการศึกษา รวมภาคการศึกษาฤดูร้อน แต่ไม่เกินระยะ เวลาการศึกษาตามข้อ ๗ (๖)

นักศึกษาผู้ใดที่พ้นสภาพการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเนื่องจากผลการศึกษาในภาคการศึกษาใด ให้ถือว่าลงทะเบียนเรียนและผลการศึกษาในภาคต่อมาเป็นโมฆะ และไม่มีผลใดๆ

(๘) ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาการศึกษาตามข้อ ๗ (๖)

หมวด ๗

การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๒๐ การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาในทุกหมวดวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและมีผลการศึกษาผ่านตามเกณฑ์การประเมินผลการศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ และผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ในกรณีที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนวิชาโครงการหรือรายวิชาที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีลักษณะเป็นการศึกษาค้นคว้าหรือทดลอง มีการประยุกต์ใช้วิชาชีพประกอบการทำรายงานในลักษณะภาคนิพนธ์ตามคู่มือที่มหาวิทยาลัยกำหนด เมื่อผ่านการประเมินผลการศึกษาแล้ว นักศึกษาต้องส่งรายงานฉบับสมบูรณ์จำนวนหนึ่งเล่มพร้อมแผ่นบันทึกข้อมูลต่อสาขาวิชา จึงจะสำเร็จการศึกษา

(๒) กรณีนักศึกษาตามข้อ ๑๙ (๗) วรรค ๒ ที่ไม่ประสงค์รับปริญญาตามหลักสูตรปริญญาตรีที่ศึกษา ให้นำรายวิชาที่มีผลการศึกษาผ่านตามเกณฑ์การประเมินผลการศึกษาและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่มหกวศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต มหกวศึกษาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า ๔๕ หน่วยกิตและมหกวศึกษาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต เสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่ออนุมัติให้สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาของหลักสูตรนั้น

หมวด ๘

การขอรับปริญญาและการอนุมัติปริญญา

ข้อ ๒๑ นักศึกษาที่มีเวลาศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่า ๑ ปีการศึกษา และเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในระหว่างการดำเนินการทางวินัยนักศึกษาของมหาวิทยาลัย มีสิทธิขอรับปริญญาหรืออนุปริญญา ดังนี้

(๑) การขอรับปริญญา ต้องเป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามข้อ ๒๐ (๑)

(๒) การขอรับอนุปริญญา ต้องเป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามข้อ ๒๐ (๒)

ข้อ ๒๒ การขอรับปริญญา

นักศึกษาตามข้อ ๒๑ จะต้องทำหนังสือตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดยื่นต่อคณะภายใน ๓๐ วันนับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติหรือ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อนที่จะสำเร็จการศึกษา เพื่อมหาวิทยาลัยเสนอขออนุมัติปริญญาหรืออนุปริญญาต่อสภามหาวิทยาลัย

การทำหนังสือตามวรรคก่อน จะต้องกระทำทุกภาคการศึกษาจนกว่านักศึกษาจะสำเร็จการศึกษา ตามประกาศสภามหาวิทยาลัยในภาคการศึกษานั้นๆ

นักศึกษาผู้ใดมิได้ยื่นหนังสือดังกล่าว จะไม่ได้รับการพิจารณาเสนอชื่อเพื่อขออนุมัติปริญญาหรืออนุปริญญาในภาคการศึกษานั้นๆ

นักศึกษาตามข้อ ๒๑ ที่มีได้ยื่นหนังสือดังกล่าว จะไม่ได้รับการพิจารณาเสนอชื่อเพื่อขออนุมัติปริญญาหรืออนุปริญญาในภาคการศึกษานั้นๆ และจะต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมการรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนดทุกภาคการศึกษาจนถึงภาคการศึกษาที่นักศึกษาทำหนังสือยื่นเพื่อขอรับปริญญาหรืออนุปริญญา

ข้อ ๒๓ การเสนอรายชื่อเพื่อขออนุมัติปริญญา

(๑) เมื่อสิ้นภาคการศึกษาหนึ่งๆ มหาวิทยาลัยจะเสนอรายชื่อนักศึกษาที่มีสิทธิได้รับปริญญาหรืออนุปริญญาตามหลักสูตรและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เพื่อขออนุมัติต่อสภามหาวิทยาลัย

(๒) นักศึกษาตามข้อ ๒๒ ที่จะได้รับการเสนอชื่อเพื่ออนุมัติปริญญาหรืออนุปริญญาจะต้องชำระเงินค่าขึ้นทะเบียนบัณฑิตตามประกาศมหาวิทยาลัย และชำระหนี้สินที่มีทั้งหมดต่อมหาวิทยาลัย

ข้อ ๒๔ การอนุมัติปริญญา

สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาหรืออนุปริญญาทุกภาคการศึกษา อนุมัติปริญญาเกียรตินิยม และอนุมัติเหรียญเกียรตินิยมในภาคการศึกษาสุดท้ายของปีการศึกษา

หมวด ๙

ปริญญาเกียรตินิยมและเหรียญเกียรตินิยม

ข้อ ๒๕ ผู้สำเร็จการศึกษาที่จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาเกียรตินิยมจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ลงทะเบียนเรียนรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไม่ต่ำกว่า ๗๒ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตร ๒-๓ ปีการศึกษา หรือไม่ต่ำกว่า ๑๒๐ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตร ๔ ปีการศึกษา หรือ ไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ หน่วยกิต สำหรับหลักสูตร ๕ ปีการศึกษา

(๒) สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ทั้งนี้ไม่นับระยะเวลาที่นักศึกษา ขอลาพักการศึกษาตามข้อบังคับนี้

- (๓) ต้องไม่มีระดับคะแนนต่ำกว่า C และระดับคะแนน U ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง
- (๔) ปฏิญาณเกียรติคุณอันดับ ๑ ให้เสนอรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตาม (๑) (๒) และ (๓) และมีค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๗๕
- (๕) ปฏิญาณเกียรติคุณอันดับ ๒ ให้เสนอรายชื่อผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตาม (๑) (๒) และ (๓) และค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐
- ข้อ ๒๖ การให้เกียรติคุณเหรียญทองหรือเกียรติคุณเหรียญเงิน
- (๑) ให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีเหรียญเกียรติคุณแก่ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลการศึกษาคดีเด่น โดยแยกเป็นคณะ
- (๒) เกียรติคุณเหรียญทองให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับปฏิญาณเกียรติคุณอันดับ ๑ ที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุดในแต่ละคณะ
- (๓) เกียรติคุณเหรียญเงินให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมเป็นที่สองและจะต้องได้รับปฏิญาณเกียรติคุณอันดับ ๑ หรือ ๒ ในแต่ละคณะ ในกรณีผู้สำเร็จการศึกษาได้ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุด แต่ได้รับปฏิญาณเกียรติคุณอันดับ ๒ ในแต่ละคณะ ให้เกียรติคุณเหรียญเงิน
- การเสนอชื่อเพื่อรับเหรียญเกียรติคุณ ให้สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนดำเนินการปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง และให้อธิการบดีนำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติในคราวเดียวกันกับที่เสนอขออนุมัติปริญญาประจำภาคการศึกษาสุดท้ายของปีการศึกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ)

นายกสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา

Prescott (1961 อ้างถึงใน พิริยพงศ์ เตชะยืนยง, 2552, น.44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางกาย ข้อบกพร่องทางร่างกายและบุคลิกท่าทาง

2) องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว

3) องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้านและฐานะทางบ้าน

4) องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกัน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

5) องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติของนักเรียน

6) องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์

โดยทั้ง 6 องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งแต่ละคนไม่เหมือนกัน องค์ประกอบใดเป็นอุปสรรคย่อมทำให้นักเรียนไม่อาจใช้ความสามารถได้เต็มศักยภาพตน

ใจทิพย์ เข็วรัตนพงษ์ (2530, อ้างถึงใน ฐานวัฒน์ พุฒวิบูลย์วุฒิ, 2552 น.18) ได้ศึกษางานวิจัยจำนวน 50 เรื่อง แล้วสามารถสรุปตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1) ตัวแปรด้านครู ได้แก่ วุฒิ ประสบการณ์ในการสอน ทักษะของครูต่อนักเรียน การใช้เวลาของครู และเทคนิคการสอน

2) ตัวแปรด้านนักเรียน ได้แก่ เพศ การมาเรียนของนักเรียน และความรู้พื้นฐาน

3) ตัวแปรด้านสภาพโรงเรียน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน สภาพทางภูมิศาสตร์ ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู อัตราส่วนครูต่อห้องเรียน อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน และสังกัดของโรงเรียน

4) ตัวแปรด้านผู้ปกครอง ได้แก่ อาชีพผู้ปกครอง ทักษะต่อการศึกษาและอนาคตของบุตรหลาน สภาพเศรษฐกิจทางบ้าน และความอบอุ่นในครอบครัว

5) ตัวแปรด้านชุมชน ได้แก่ สาธารณูปโภค ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

สุภาพรรณ โคตรจรัส (อ้างถึงใน น้ำเพชร สินทอง, 2541, น.16) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

- 1) องค์ประกอบด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับผู้เรียน ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านปัญญา ได้แก่ เชาวปัญญา ความถนัด ความรู้พื้นฐาน หรือความรู้เดิมของนักเรียน
- 2) องค์ประกอบด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ ทศนคติ และนิสัยในการเรียน ความนึกคิดเกี่ยวกับตน การปรับตัว และลักษณะบุคลิกภาพอื่น ๆ
- 3) องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ วัฒนธรรมกลุ่ม สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ที่อยู่อาศัย ความคาดหวังของบิดามารดา ลักษณะและบรรยากาศของสถานที่เรียน รวมทั้งหลักสูตร และคุณภาพของการเรียน

จากการศึกษาดังกล่าว สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยส่วนตัว

ปัจจัยส่วนตัว หมายถึง ปัจจัยอันเกิดจากตัวนักศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จทางการศึกษา โดยปัจจัยส่วนตัวนี้ เป็นปัจจัยที่อาจเกี่ยวข้องกับบริบทภายนอกที่ได้รับ การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เกิด อันได้แก่ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์, พฤติกรรมการเรียน ความถนัดส่วนบุคคล และสุขภาพ

2.3.1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นตัวกำหนดแนวทางในการเรียน นักจิตวิทยาได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้มาก เพราะนอกจากจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้แล้ว ยังกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ นักจิตวิทยา และนักวิชาการศึกษา ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้หลากหลาย ดังนี้

Murray (1966 อ้างถึงใน อัญชัญ พรสมผล, 2534, น.8) เป็นบุคคลแรกที่กล่าวถึงความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ ว่าเป็นความต้องการทางจิตของมนุษย์ที่จะเอาชนะอุปสรรคฝ่าฟันกระทำสิ่งยากๆให้สำเร็จ เขาอธิบายไว้ว่า เป็นความปรารถนาหรือแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งใดๆให้สำเร็จโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

McClelland (อ้างถึงใน อโณทัย พึ่งทองหล่อ 2543, น.7) ได้ให้คำจำกัดความว่า แรงจูงใจ หมายถึงความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จไปได้ด้วยดี และแข่งขันด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม หรือ ทำให้ดีกว่าบุคคลอื่น พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ โดยจะมีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อเกิดความล้มเหลว

นอกจากนี้ **McClelland (อ้างถึงใน อัญชัญ พรสมผล 2534, น.9)** ยังได้สรุปลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไว้ดังนี้

- 1) มุ่งกระทำกิจกรรมต่างๆให้สำเร็จมากกว่าทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

- 2) เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับกำลังความสามารถของตน
- 3) คิดว่าทุกสิ่งจะสำเร็จลงไปได้ด้วยความตั้งใจจริงและทำงานจริงด้วยตนเอง ไม่ใช่เกิดจากความบังเอิญและไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์
- 4) ทำเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้ ไม่ใช่ทำเพื่อรางวัลหรือชื่อเสียง

Vidler (1977) ได้อธิบายความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นกระบวนการวางแผน การกระทำ และความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการพยายามต่อสู้เพื่อความสำเร็จที่บุคคลได้ตั้งไว้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่จำเป็นจะต้องเป็นความสำเร็จที่สามารถสังเกตเห็นได้เท่านั้น เช่น การได้คะแนนสูงสุดจากแบบทดสอบ การได้ตำแหน่งที่สังคมยอมรับ หรือการได้เงินเดือนที่สูงขึ้น แต่จะเกี่ยวข้องกับการวางแผนและความพยายามต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นเลิศนั้น

Cheryl Spaulding (1992 : 4) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจว่าเมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะทำงาน ผู้เรียนจะเรียนรู้ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การที่ครูจะทำการหนึ่งสิ่งใดเพื่อเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ดังนั้นในการเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่ครูต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้สึกกระตือรือร้นและสนใจในบทเรียน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน ซึ่งเป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ที่จะเอาชนะอุปสรรค ฝ่าฟัน กระทำสิ่งยากๆ ให้ประสบผลสำเร็จ เป็นความปรารถนาหรือแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งใดๆ ให้สำเร็จโดยเร็วที่สุด และได้ผลดีที่สุด แรงจูงใจในการเรียนก็เช่นกัน อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจในการเรียน หมายถึง กระบวนการซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ ความต้องการในการประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นและควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตนตั้งไว้

2.3.1.2 พฤติกรรมการเรียน

Cranston and Barcley (1985) ได้ให้ความเห็นว่า พฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียนและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน หมายถึงวิธีของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าขณะนั่นเอง

Weinstein and Mayer (1983) ได้นิยามว่า เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีกระบวนการศึกษาหาความรู้ได้อย่างไร ตัวอย่างเช่น การขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญๆ การสรุปประเด็นสำคัญของสิ่งที่เรียน หรือการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้สิ่งที่เรียนกระจ่างขึ้น

โสภา ชูพิกุลชัย (2528, น.111) ให้ความหมายของพฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกในด้านการเรียน การตอบสนอง หรือปฏิกริยา

ที่นักเรียนมีต่อประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ในขณะที่เรียน ดังนั้น พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

กึ่งกาญจน์ ปานทอง (2545, น.19) อธิบายความหมายของพฤติกรรมการเรียนไว้ว่า หมายถึงการปฏิบัติตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับวัน เวลา และสถานที่ ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การเข้าเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้าน การทบทวนการเรียน และการเตรียมตัวสอบ เป็นต้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538, น.1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ แสดงถึงความพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนและการจัดระบบการเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภาคภูมิใจในการเรียนของตน

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง นิสัย การแสดงออก การตอบสนอง และการปฏิบัติตัวของนักศึกษาที่แสดงออกต่อการเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะเจตคติ ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดในวิชาต่าง ๆ โดยมีการแสดงออกอย่าง สม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจ และมานะพยายามพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีกระบวนการศึกษาหาความรู้อย่างไร ซึ่งพฤติกรรมการเรียนนี้ จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของบุคคลนั้นๆ

2.3.1.3 ความถนัดส่วนบุคคล

ความถนัด ตรงกับคำว่า “Aptitude” ในภาษาอังกฤษ มีรากศัพท์มาจากคำว่า “Aptus” และในภาษาละติน ซึ่งแปลว่า “เหมาะ” หรือ “เหมาะที่จะ” เป็นสมรรถนะวิสัยหรือขีดความสามารถสูงสุดของบุคคลที่พึงมีต่อการเรียนรู้ การแก้ปัญหา หรือการฝึกปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ (เฟียน ไชยศร, 2539, น.24) นอกจากนี้ ยังมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้คำนิยามของ ความถนัด ดังนี้

Warren (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2541, น.15) ให้ความหมายของความถนัดว่าเป็นสภาวะหรือคุณลักษณะกลุ่มหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นความสามารถของแต่ละบุคคล อันได้จากการฝึกฝนความรู้ ทักษะ หรือสิ่งตอบสนองเฉพาะอย่าง

Cronbach (1963, อ้างถึงใน ล้วน สายยศ, 2541, น.15) กล่าวว่า ความถนัดทางการเรียน เป็นกลุ่มความสามารถทางสมองที่ร่วมกันงาน เพื่อเพิ่มพูนความสำเร็จในกิจกรรมทางปัญญา

ไพศาล หวังพานิช (2526, น.119) กล่าวว่า ความถนัด หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานปัจจุบันของบุคคลที่บ่งบอกให้ทราบสมรรถวิสัย หรือ ศักยภาพ ของบุคคลนั้นว่ามีความสามารถในการเพิ่มพูนความชำนาญการเรียนรู้ความสำเร็จในอนาคตมากน้อยเพียงใด

ล้วน และ อังคณา สายยศ (2541 : 17) ให้ความหมายของความถนัดว่าเป็นความสามารถที่บุคคลได้รับประสบการณ์ ผักผ่อนตนเอง และมีการสั่งสมไว้จนเกิดทักษะพิเศษ แสดงเด่นชัดด้านใดด้านหนึ่งพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นได้อย่างดี

จากความหมายของนิยามดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ความถนัดส่วนบุคคลเป็นสมรรถภาพหรือคุณลักษณะพื้นฐานเฉพาะบุคคลที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ การเรียนรู้ ผักผ่อนจนเกิดเป็นทักษะพิเศษ ส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติหรือเรียนรู้ในด้านนั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในอนาคต

2.3.1.4 สุขภาพ

สุขภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิต เพราะสุขภาพเป็นขุมพลังแห่งชีวิต เป็นขุมพลังที่จะผลักดันให้มนุษย์สามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า ทั้งส่วนตน สังคม และประเทศ สุขภาพเป็นรากฐานสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตที่สมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ และการมีชีวิตหรือการใช้ชีวิตที่มีคุณค่า เป็นหนทางของการนำไปสู่เป้าหมายของชีวิตที่เป็นสุขหรือคุณภาพของชีวิตนั่นเอง

สุขภาพ (health) ธรรมนูญแห่งองค์การอนามัยโลก ได้บัญญัติคำจำกัดความของสุขภาพไว้เมื่อปี ค.ศ. 1947 ว่า สุขภาพหรือสภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ ประกอบกันไม่ใช่แต่เพียงการปราศจากโรคภัยไข้เจ็บหรือความทุพพลภาพเท่านั้น (ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์ 2541, น.2)

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ (2543, น.57) กล่าวว่า สุขภาพ คือ สภาวะหรือภาวะที่เป็นสุขทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ สภาวะทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ ก็คือความสุขและคุณค่าชีวิต

Hahn and Payne (2001) ได้ให้นิยามใหม่ของสุขภาพว่า สุขภาพคือความสามารถในการเข้าถึงและประยุกต์ใช้ทรัพยากรจากองค์ประกอบของสุขภาพทั้ง 6 มิติ คือ มิติด้านร่างกาย มิติด้านอารมณ์ มิติด้านสังคม มิติด้านสติปัญญา มิติด้านจิตวิญญาณ และมิติด้านการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิต เพื่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการ และสภาพความเป็นอยู่เท่าที่จะเป็นไปได้

สุขภาพจึงไม่ได้มีความหมายเฉพาะการปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น แต่หมายถึงสุขภาพที่มีความเกี่ยวเนื่องกับความสามารถในการดำรงชีวิตด้วยตนเอง การมีสัมพันธภาพกับคนอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

ความสำคัญของสุขภาพ

ถ้ามีคำถามว่าสุขภาพมีความสำคัญหรือไม่ ทุกคนคงให้คำตอบว่าสำคัญ แต่ถ้าถามว่าสุขภาพที่ดีมีความสำคัญอย่างไร ในที่นี้จะตอบด้วยการอัญเชิญพุทธภาษิตและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 ดังนี้

1) พุทธภาษิต “อโรคยา ปรมา ลาภา” ที่แปลว่า ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐเป็นพุทธภาษิตที่คนไทยทุกคนคุ้นเคยและยอมรับในความเป็นจริง เพราะสุขภาพเป็นขุมพลังที่จะนำไปสู่เป้าหมายของชีวิต ซึ่งทุก ๆ คนก็ต้องการความสุขและการประสบความสำเร็จในชีวิตเพียงแต่ความสุขและความสำเร็จในชีวิตของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ค่านิยม ทัศนคติต่อชีวิต สถานะทางสังคม และสิ่งแวดล้อม เป้าหมายของคนในวัยเรียนอาจอยู่ที่สำเร็จการศึกษาและมียางที่มั่นคงทำ เมื่อถึงวัยทำงานอาจอยู่ที่การประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีรายได้เพียงพอที่จะสนองความต้องการและความจำเป็นของชีวิต มีคู่ครองและครอบครัวที่เป็นสุข

การที่จะบรรลุตามเป้าหมายของชีวิต บนพื้นฐานของความพอเหมาะ และมีความพอเพียง ซึ่งถือว่าเป็นคุณภาพของชีวิตได้นั้น **ศุภลักษณะ วัฒนาวทวัส (2542 : 8)** กล่าวว่าสุขภาพเปรียบเสมือนทรัพยากรภายในตน เป็นขุมพลังที่จะโน้มนำให้สามารถใช้ชีวิตที่มีคุณค่าทั้งด้านส่วนตัวและส่วนรวม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสุขภาพที่ดีจะเป็นเครื่องนำทางไปสู่เป้าหมายชีวิตของแต่ละคน เพราะทำให้แต่ละคนมีศักยภาพในการเรียนและการทำงาน ทั้งในด้านพลังกาย พลังสติปัญญา พลังจิต ร่วมอยู่ ร่วมเรียน ร่วมทำงาน และร่วมกิจกรรมของสังคมอย่างสนุก มีความพึงพอใจ และมีความสุข

2) พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2522 (**มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 2539 : 266**) ความตอนหนึ่งว่า

... การรักษาความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย เป็นปัจจัยของเศรษฐกิจที่ดีและสังคมที่มั่นคง เพราะร่างกายที่แข็งแรงนั้น โดยปรกติอำนวยผลให้สุขภาพจิตใจสมบูรณ์ด้วย และเมื่อมีสุขภาพสมบูรณ์ดีพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจแล้วย่อมมีกำลังทำประโยชน์สร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมืองได้เต็มที่ ทั้งไม่เป็นภาระแก่สังคมด้วย คือเป็นแต่ผู้สร้างมิใช่ผู้ถ่วงความเจริญ ...

การที่ประชาชนในประเทศมีสุขภาพในระดับดี ย่อมมีศักยภาพในการเรียนหรือการทำงาน คุณค่าของสุขภาพจึงไม่เพียงแต่ทำให้คนแต่ละคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเท่านั้น เพราะแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ชุมชน และประเทศ ถ้าครอบครัวใด ชุมชนใด และ

ประเทศใด ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีคุณภาพชีวิต ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อตนเอง ต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศ ก็ย่อมนำพาครอบครัว ชุมชน และประเทศ ไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง สงบ และสันติสุข

กล่าวได้ว่า การมีสุขภาพที่ดี ย่อมมีศักยภาพในการเรียนหรือการทำงานที่ดี ผู้ที่มีสุขภาพดีจะสามารถปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว สุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากสำหรับทุกคน เพราะการที่จะดำรงชีวิตได้อย่างปกติ นั้น จะต้อง มีร่างกายที่แข็งแรง และมีจิตใจที่มีความสุข เพราะจะส่งผลให้การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและเรื่องเรียน ในทางตรงกันข้าม ถ้าสุขภาพกายและสุขภาพจิตไม่สมบูรณ์อาจจะทำให้ประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันลดลง

2.3.2 ปัจจัยครอบครัว

2.3.2.1 สถานภาพผู้ปกครอง

ครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านตัวบุคคลของ นักศึกษา โดยการเลี้ยงดูของครอบครัว พื้นฐานการอยู่ร่วมกันของสังคมครอบครัว ล้วนมีบทบาท ต่อนักศึกษาอย่างมากในการให้การศึกษ อบรมด้านต่างๆ เช่น ความประพฤติด้านคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย อุปนิสัยใจคอ กิริยามารยาท และด้านบุคลิกต่างๆ ซึ่งจะส่งผลถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาได้

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกของมนุษย์และเป็นสถาบันที่เก่าแก่ที่สุดในโลก ทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ของสมาชิกที่เกิดใหม่ในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวและการให้การศึกษในครอบครัวนั้น มีอิทธิพลต่อระดับคุณภาพของคนและบุคลิกภาพซึ่งรวมทั้งค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน วิถีชีวิตของสมาชิกครอบครัวมีอิทธิพลต่อกันและกัน นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นสถาบันสังคมพื้นฐานที่ประกอบด้วยวิถีชีวิตของสมาชิกครอบครัวทุกคน วิถีชีวิตนี้รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและจริยธรรมซึ่งมีผลต่อคุณภาพของสังคม (สุรรัตน์ จุลานุพันธ์, 2549, น.7) เช่นเดียวกับ เดชา ศิริเจริญ (2555, น.13-15) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสังคมแห่งแรกของมนุษย์ (Primary Group) หน่วยสังคมที่เล็กที่สุดแต่มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็กที่จะตามมาในอนาคต เป็นสังคมที่ประกอบไปด้วย บิดามารดาอันถือว่าเป็นผู้ใกล้ชิดและเป็นเพื่อนที่ดีที่สุด สภาพของครอบครัวและบิดามารดาจึง ถือว่าเป็นสังคมแห่งแรกที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด การเรียนรู้และปรับตัวทางสังคมของเด็กมิได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแห่งแรกที่เด็กมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดในเบื้องต้นของชีวิต อิทธิพลของครอบครัวจึงมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาบุคลิกของเด็กทั้งกายและใจ ครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่สร้างนิสัย ความคิด ความเชื่อถือ ค่านิยมและทัศนคติ

ประกายทิพย์ พิชัย (2539, น.8) กล่าวว่า การสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรในด้านการเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตร การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่โรงเรียน จัดชั้น การให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้น ให้บุตรเกิดความสำเร็จทางการเรียน การให้ความรักความห่วงใยใกล้ชิดต่อบุตร และความคาดหวัง ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในด้านการเรียนของบุตร โดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองพยายาม ส่งเสริมสนับสนุน คาดหวังในมาตรฐานการเรียนแก่บุตร เพื่อต้องการให้บุตรประสบผลสำเร็จในการเรียน ตามที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมุ่งหวังไว้

สุโท เจริญสุข (อ้างถึงใน สรายุทธ เพ็ชรชีก, 2553, น.35) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนหรือเยาวชน ดังนี้

1) สิ่งแวดล้อมทางครอบครัวที่มีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก การที่เด็กไปโรงเรียนก็เพื่อการเรียน และวิธีที่เด็กเรียนในโรงเรียนนั้น ก็คือการแสดงพฤติกรรม ออกไปกับการทำงานที่โรงเรียน งานบางอย่างอาจต้องใช้เครื่องมือ ถ้าเด็กขาดอุปกรณ์การเรียน ก็จะทำให้ยากและส่งเสริมให้เกิดความพร้อมได้อย่างลำบาก หรืองานที่เด็กต้องทำที่บ้านเพื่อส่งครู ในวันรุ่งขึ้น ถ้าสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวไม่อำนวย เช่น ไม่มีเวลาให้เด็กทำการบ้าน สภาพของชุมชน ชักชวนให้เที่ยวเตร่สนุกสนาน มีเสียงรบกวน ชุมชนก็แออัด ทำให้เด็กไม่สามารถทำงานตอบสนอง กิจกรรมนั้นได้ ความพร้อมก็เกิดได้ยาก การจัดสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวให้ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2) บรรยากาศอารมณ์ของครอบครัวสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด เด็กจะ พร้อมในการเรียน ถ้าครอบครัวมีการส่งเสริมให้รักในการเรียน คือมีความเข้าใจดีต่อกัน ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

นอกจากนี้ ปัญหาภายในครอบครัวเป็นสาเหตุที่ส่งผลต่อการศึกษาด้วย ในครอบครัวแต่ละครอบครัวจะมีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกันไป บางครอบครัวมีสมาชิกมาก บางครอบครัวมีสมาชิกน้อย บางครอบครัวไม่ลงรอยกัน พ่อมีภรรยาใหม่หรือพ่อแม่เลิกร้างกัน ไปแต่งงานใหม่ ทำให้เกิดปัญหาลูกเลี้ยงแม่เลี้ยงหรือบิดาตีแม่เหล้า เล่นการพนัน เมมาอาละวาด ประพฤติตัวเป็นที่น่าอัปยศ หรือบิดามารดาได้รับการศึกษาต่ำ ไม่มีอาชีพที่แน่นอน หาเช้ากินค่ำ รายได้ก็บรจายจ่ายของครอบครัวไม่สมดุลกัน หรือมารดาไม่สนใจการศึกษา เพราะไม่ค่อยมีความรู้ ในเรื่องนี้ จึงไม่สามารถให้การสนับสนุนได้เท่าที่ควร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุให้เกิดความแตกต่างกัน ในระหว่างเด็กที่ต่างครอบครัวกันออกไป เด็กบางคนได้รับความกดดันทางสภาพของครอบครัวมากๆ ก็พยายามเก็บกดเอาไว้ ในที่สุดเมื่อทนต่อไปไม่ไหวก็จะระเบิดออกมาโดยการแสดงพฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนาของสังคมขึ้นมาได้ ดังที่คณะกรรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพได้สรุปไว้ว่า เด็กเกรส่วนมากมาจากครอบครัวที่ประสบความยุ่งยาก ครอบครัวที่เข้าลักษณะบ้านแตก เพราะมรดกกรรมหรือการทอดทิ้ง การหลบหนีของผู้ปกครอง บ้านที่เสื่อมโทรม แม่บ้านมีความ

ประพจน์ไม่ดี พ่อบ้านเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือเป็นอาชญากร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2507, น.136 อ้างถึงใน คีฤทธิ พิทักษ์จำนงค์, 2542, น.16)

2.3.2.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการการเรียน/ การตกค้างของนักศึกษา เช่น นักศึกษาไม่สามารถจ่ายค่าเทอมได้ตามกำหนด ไม่มีเงินเรียน และไม่รักษาสภาพนักศึกษา ต้องช่วยงานทางบ้านจนไม่มีเวลาเรียน เป็นต้น โดยจากรายงานข้อมูลพื้นฐานนักศึกษา (กองนโยบายและแผน, น.34) พบว่า รายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีรายได้น้อยกว่า 150,000 บาท/ปี ซึ่งเป็นรายได้ครอบครัวที่ไม่สูงมากเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบัน และบิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัวและอาชีพอิสระ/รับจ้าง ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคงในด้านรายรับ และยังคงใช้เวลาไปกับการหารายได้ เนื่องจากไม่มีเงินเดือนประจำ จึงอาจทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ทั้งด้านการเรียน การอบรม สุขภาพอนามัย ตลอดจนการให้ความรัก ความอบอุ่น สอดคล้องกับ **จรรยา สุวรรณทัต (2520)** กล่าวว่า ปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน รู้จักการวางแผนด้านการเงิน จะทำให้เกิดความสงบสุขในครอบครัว ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อตัวนักศึกษา

ฉลอง สวัสดิ์ และ ณรงค์ศักดิ์ โยธา (2554) กล่าวว่า ปัจจุบันนี้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับทุกประเทศ และในประเทศไทยเองก็กำลังประสบปัญหานี้อยู่เช่นกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะทำให้เกิดผลตามมาหลายอย่าง เช่น จะทำให้ทุกคนต่างแก่งแย่งกันทำมาหากินกันมากขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาสนใจหรือเอาใจใส่กับบุตรหลานของตนเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะทิ้งบุตรหลานอยู่กับคนใช้หรืออยู่กับตนเองตามลำพัง โดยเฉพาะครอบครัวที่มีฐานะยากจน เด็กจะต้องช่วยตนเอง อยู่กันเอง พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนมากนัก ดังนั้นโอกาสที่เด็กจะประพฤติตัวเสื่อมเสีย คบเพื่อนฝูงเกเร เสพยาเสพติด หรือก่อความไม่สงบแก่สังคม และผลของความผิดเคืองทางเศรษฐกิจมีผลต่อการศึกษาของเด็ก โดยเด็กที่มีโอกาสได้เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเรียนมาก พ่อแม่มักจะส่งเสริมให้เรียนสูงๆ เพื่อจะได้มีอาชีพที่ดีในวันข้างหน้า และในขณะที่กำลังเรียนอยู่ก็จะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียน เงินค่าใช้จ่ายเสื้อผ้า อาหาร ของใช้จำเป็นหรือไม่จำเป็นต่างๆ เด็กเหล่านี้จะมีอย่างพร้อมมูล นอกจากนั้นทางบ้านอาจจะจ้างอาจารย์มาสอนเป็นกรณีพิเศษอีกเพื่อให้เรียนได้ดีขึ้น ถ้ามองในแง่ตรงกันข้าม เด็กที่อยู่ในฐานะครอบครัวยากจน โอกาสที่จะเรียนมีน้อย เพราะพ่อแม่ไม่มีทุนการศึกษา หรือถ้าได้เรียนแล้วก็ต้องประสบปัญหาอีก

คือต้องพบกับความขาดแคลนต่างๆ อาหารการกินไม่สมบูรณ์ เสื้อผ้ามีจำกัด เด็กบางคนต้องขาดเรียนบ่อยๆ เพื่อออกมาช่วยทางบ้านประกอบอาชีพ บางรายต้องหารายได้พิเศษหลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว หรือบางรายยังเรียนไม่จบก็ต้องออกกลางคัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ พ่อจะสรุปปัญหาของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจไม่ดี ได้ดังนี้

- 1) ครอบครัวยากจน เด็กจะประสบปัญหาไม่เสมอภาคทางการศึกษามีโอกาสได้ศึกษาน้อย
- 2) ขาดแคลนอุปกรณ์ ปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องใช้ทางด้านการเรียนต่างๆ ที่จำเป็นในด้านการเรียนทั้งหมด เนื่องจากฐานะทางการเงินไม่ดี จึงทำให้อุปกรณ์การเรียนไม่ครบครัน
- 3) ขาดผู้สนับสนุนทางการศึกษา พ่อแม่ไม่มีความรู้ทางด้านนี้ หรือพ่อแม่ต้องการให้ออกมาประกอบอาชีพมากกว่า
- 4) ขาดผู้คอยแนะนำ อบรมสั่งสอน เนื่องจากพ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับเด็ก
- 5) ปัญหาด้านจิตใจ เมื่อครอบครัวประสบปัญหาเศรษฐกิจ สมาชิกในบ้านมักจะไม่ค่อยมีความสุขเท่าที่ควร อาจเกิดความระหองระแหงขึ้นภายในครอบครัว เพราะต่างก็ต้องผจญกับปัญหาหนัก ไม่มีเวลาที่จะสนุกสนานรื่นเริง บรรยากาศครอบครัวมีแต่ความตึงเครียดผลที่ตามมาคือการทะเลาะเบาะแว้ง ความไม่ลงรอย และไม่สามัคคีกัน อาจทำให้เกิดผลเสียทางด้านจิตใจแก่เด็กได้
- 6) เด็กบางคนไม่ยอมเข้าใจสภาพครอบครัวของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น เมื่อเห็นเพื่อนมีเงินทองใช้จ่ายได้อย่างฟุ่มเฟือย ก็ต้องการจะมีอย่างเพื่อนบ้าง แต่ครอบครัวไม่สามารถสนองความต้องการด้านนี้ได้ เด็กก็ต้องหาวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อที่จะได้มาซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

นรินทร์ คุณาจิตพิมล (2540, น.30-31) ศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้เข้ารับการศึกษาในโครงการพิเศษ คณะวิศวกรรมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาโครงการพิเศษ ซึ่งกำลังอยู่ในปีการศึกษา 2535 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ดี คือ บิดามารดามีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพธุรกิจการค้า อาชีพด้านวิชาการ อาชีพสำนักงาน โดยมีตำแหน่งอยู่ในระดับผู้บริหาร ราชการ โดยส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนจากครอบครัว คือ บิดามารดา ญาติพี่น้อง โดยจากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองที่ดีจะทำให้เด็กไม่มีปัญหาทางการเรียนและการเงินมากนัก ส่วนเด็กที่มาจากบ้านที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดี และมีอารมณ์ไม่มั่นคง

นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาจเป็นประเด็นหลักที่ทำให้ นักศึกษาต้องหารายได้เสริม หรือส่งตัวเองเรียน เนื่องจากรายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย

หรืออาจจะเป็นเหตุผลอื่นที่นักศึกษาต้องการเงินเพิ่มจากที่ได้รับปกติเพื่อใช้จ่ายในกรณีพิเศษต่างๆ เช่น มีความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคแต่ไม่เอายากรบกวนครอบครัว จึงเลือกที่จะทำงานไปด้วย เรียนไปด้วย โดยการทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยนี้ อาจเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาเรียนไม่จบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับ **ดารา พงษ์สมบูรณ์ (2549, บทคัดย่อ)** ศึกษาปัญหาการทำงานบางเวลาของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ปัญหาระดับกลางถึงมาก คือ ปัญหาทำให้ไม่สนใจเรียน ความสามารถในการเรียนลดลง ผลการเรียนต่ำลง สุขภาพร่างกายและจิตใจตกต่ำลง มีเพื่อนน้อยลง ขาดโอกาสในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และมีเวลาอยู่กับครอบครัวน้อยลง สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องทำงานบางเวลามาจาก ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอกับรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา หรือจากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

นุชนาท ช่วยหวัง และจุไรรัตน์ ปนแก้ว (2560) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการทำงาน และผลจากการทำงาน part time ของนักศึกษาวិธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จำนวน 382 คน พบว่า 1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจภายในที่ส่งผลต่อการทำงาน part time ของนักศึกษามากที่สุด คือ ต้องการช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัว ($x=4.53$) และรองลงมาคือ มีความพยายามที่จะหาเงินเองเพื่อที่จะไม่รบกวนครอบครัว ($x=4.43$) 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอกที่ส่งผลต่อการทำงาน part time ของนักศึกษามากที่สุด คือ ค่าแรงเป็นสิ่งจูงใจในการเลือกทำงาน part time ($x=4.39$) และรองลงมาคือ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ($x=4.36$) 3) ผลที่เกิดจากการทำงาน part time พบว่า คือ ได้แบ่งเบาภาระครอบครัว ระดับมากที่สุด จำนวน 226 คน ร้อยละ 59.00 รองลงมา คือ มีรายได้มีเงินใช้จำนวน 90 คน ร้อยละ 24.00 และน้อยสุด คือ มีความรับผิดชอบมากขึ้น จำนวน 13 คน ร้อยละ 3.00

สรุปได้ว่า ครอบครัว มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ที่สุดต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และปรับตัวทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านตัวบุคคลของนักศึกษา เป็นสถาบันแห่งแรกที่สร้างนิสัย ความคิด ความเชื่อถือ ค่านิยม และทัศนคติในด้านการศึกษา โดยการเลี้ยงดูของครอบครัว พื้นฐานการอยู่ร่วมกันของสังคมครอบครัว การได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาจากครอบครัว ตลอดจนความคาดหวังของครอบครัว ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จด้านการศึกษาของนักศึกษา ขณะเดียวกันฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้น ก็มีผลต่อการดำรงชีวิตในแต่ละด้านของครอบครัว มีส่วนในการสนับสนุนการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นค่าเทอม ค่าใช้จ่ายในการเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขภายในครอบครัวและเกิดการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูอย่างทั่วถึง นักศึกษาไม่ต้องแบ่งเวลามาหารายได้เสริมหรือส่งตัวเองเรียน เนื่องจากต้องการแบ่งเบาภาระของครอบครัว หรือรายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ซึ่งอาจเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษา

2.3.3 ปัจจัยสังคมเพื่อน

สังคมเพื่อน เป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะเพื่อนจะมีอิทธิพลในเรื่องความคิด ความเชื่อ และอาจชักจูงไปในทางที่ดีและไม่ดีได้ การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยนั้น การคบเพื่อนมีความสำคัญมากโดยเฉพาะนักศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัดห่างไกลจากครอบครัว จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านการเรียนและในชีวิตประจำวัน เพราะบางครั้งหากเข้าเรียนไม่ทันเวลาหรือไม่ได้เข้าเรียน ก็สามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนได้ปรึกษากันได้ ถ้าคบเพื่อนที่ดีก็จะชวนกันไปในทางที่ดี เช่น ชวนกันอ่านหนังสือ ช่วยกันทบทวนบทเรียน ช่วยกันทำงานจะทำให้ชีวิตมีความสุข สดใส ประสบความสำเร็จ และมีการงานที่ดี มีความมั่นคง แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดี ชีวิตเราจะตกต่ำลงเนื่องจากจะชวนกันทำสิ่งไม่ดี (ดร.ณิ คชพรหม และคณะ, 2559) โดย Newcomb (1962) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลกับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถและบุคลิกภาพของนักศึกษา และก่อให้เกิดอิทธิพลภายนอกที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัว หรือจัดกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกลุ่มที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนักศึกษา การปฏิสัมพันธ์ โครงสร้างของกลุ่ม และลักษณะของกลุ่มจะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีจุดมุ่งหมายเดียวกันที่จะประสบความสำเร็จทางการเรียน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย

เรื่องการคบเพื่อนของเด็กและเยาวชน จึงถือว่ามีสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกส่วนบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว โรงเรียน จะต้องมีการอบรมดูแล วางแผน เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการที่เด็กและเยาวชนเข้าไปคบสมาคมกับเด็กและเยาวชนด้วยกัน ที่มีอุปนิสัยเป็นคนพาล อีกทั้งต้องให้ความรู้ในเรื่องของการอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมภายนอกบ้าน หรือ การพิจารณาใช้สื่อออนไลน์ในสังคมปัจจุบัน รวมถึงสิ่งแวดล้อมรอบตัวต่างๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการชักนำบุคคลและสังคมไปสู่ความเสื่อมและเสียหายได้ (พระครูสุนทรเขมาภินันท์, 2561)

การคบเพื่อนนั้น จะต้องพิจารณาเลือกคบเพื่อนที่เห็นว่าเป็นคนดี ตรงกันข้ามกับเพื่อนที่ชอบชักจูงให้ทำผิดกฎระเบียบ ชอบทำเรื่องก่อกวนผู้อื่น ไม่เอาใจใส่การศึกษา ชอบเที่ยวเตร่ สูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือเสพสิ่งเสพติด เพื่อนเช่นนี้ไม่ควรคบหาสมาคมให้สนิทสนมนัก เพราะมีแต่จะชักนำให้เราเป็นคนไม่ดีไปด้วย นอกจากนี้เมื่อเข้าสู่วัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก มีการทำงานของต่อมเพศ มีฮอร์โมนเพศผลิตมากขึ้นในร่างกาย มีความต้องการทดลอง ต้องการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ หากคบเพื่อนที่ไม่ดี อาจชักนำให้เราประพฤติปฏิบัติไปในทางเสื่อมเสีย อาจเสียอนาคตของตนเอง และเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่วงศ์ตระกูล ควรให้ความสนใจศึกษาเรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษา ให้เข้าใจดีพอ ระมัดระวังการปฏิบัติตนให้มีสติ เพื่อประคองตัวให้แสดงออกหรือกระทำแต่สิ่งที่เหมาะสมเท่านั้น บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจ ยอมรับตนเองและผู้อื่น

รวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่างๆ ตามความเป็นจริง นำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนอย่างไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน และมีการรับรู้ความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสน ไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบ

ความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อน

Feldman & Newcomb (1973, น.78) ได้สรุปความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาไว้ว่า เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์และชั้นเรียน เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มเพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และเพื่อนยังช่วยทำหน้าที่ในการฝึกการเข้าสังคมแก่นักศึกษาและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะส่งผลในการช่วยเหลือกันในระหว่างการทำงานได้

ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ (2524 อ้างถึงใน เพาพะงา จิตต์สวาสดี, 2553, น.30) ได้แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนไว้ 2 ลักษณะ คือ

1) ความสัมพันธ์ด้านอารมณ์ คือ ความสัมพันธ์ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึกและความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น การตัดสินใจใดๆ อาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวุโสเป็นหลัก กิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์แบบนี้เป็นกิจกรรมทางความรู้สึก อารมณ์ เช่น การบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์ การเชียร์กีฬา เป็นต้น

2) ความสัมพันธ์ทางสติปัญญา ตั้งอยู่บนเหตุผลและหลักการ อาศัยความรู้และความคิด เหตุผลและสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมงาน ระหว่างอาจารย์กับศิษย์ที่ใฝ่หาความรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจปัญหาใดๆ อาศัยเหตุผลและหลักการความรู้เป็นหลัก ผู้มีเหตุผลที่ดีกว่าย่อมถูกต้อง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปรายพูดคุย ถกเถียง ประชุม หรือสัมมนาในเรื่องของวิชาความรู้ พบว่าลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบอย่างเดี่ยวที่สำคัญที่สุดในประสบการณ์ของนักศึกษา ลักษณะของนักศึกษาที่เหมือนกันจะนำไปสู่ความสมัครสมานสามัคคีของกลุ่ม

บุพผา การีเวท (2527, น.66-69) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาส่วนมากจะเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยม ความคิดเห็นและลักษณะนิสัยใจคอคล้ายคลึงกัน

การปรับตัวเพื่อเข้ากับเพื่อน

วรารณ ตระกูลสถิตย์ (2545) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ ดังนี้ การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลใช้ความพยายามในการปรับตนเอง เมื่อเผชิญกับสภาพปัญหาความอึดอัดใจ

ความคับข้องใจ ความเครียด ความทุกข์ใจ ความวิตกกังวลต่างๆ ฯลฯ จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นๆ สามารถอยู่สภาพแวดล้อมหรือในสภาพปัญหานั้นๆ ได้ ถ้าบุคคลปรับตัวแล้วสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมได้อย่างมีความสุขได้นั้น แสดงว่าบุคคลนั้นมีสุขภาพจิตดี แต่หากว่าบุคคลปรับตัวแล้วยังมีความทุกข์ใจ ว้าวุ่นใจไม่สบายใจอยู่ ความรู้สึกดังกล่าวย่อมจะทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตไม่ดี และหากเรื้อรังรุนแรงมากขึ้น อาจเจ็บป่วยเป็นโรคประสาทหรือโรคจิตได้ เช่นเดียวกับ **ลักขณา สรวิวัฒน์ (2530)** การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลสามารถสร้างหรือขัดเกลาพฤติกรรมให้เข้ากับแบบแผนของสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ทำให้มีชีวิตอยู่อย่างปกติสุขทั้งทางกายและจิตใจ ไม่เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น

Hurlock (1978 อ้างถึงใน สุกัญญา ตันตระกูล, 2548) ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมว่า เป็นความสำเร็จซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ปรับตัวให้เข้ากับบุคคลทั่วไปและกลุ่มบุคคลที่ปรับตัวได้ดี จะเรียนรู้ทักษะทางสังคมได้ดี เช่น ความสามารถในการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ทั้งที่เป็นเพื่อนและบุคคลแปลกหน้า และจะช่วยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสังคมด้วย เช่น มีความตั้งใจจะช่วยเหลือบุคคลอื่น ซึ่งเฮอร์ลอคได้ให้เกณฑ์ในการปรับตัวทางสังคมของบุคคล ดังนี้

- 1) การแสดงออกที่เหมาะสม คือ มีการแสดงออกที่เหมาะสมเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม
- 2) การปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มต่างๆ คือ สามารถปฏิบัติตัวเข้ากับบุคคลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่กว่าหรือเพื่อนๆ
- 3) ทัศนคติต่อสังคม คือ มีเจตคติที่ดีต่อบุคคลต่างๆ ต่อการเข้าร่วมสังคมและต่อบทบาทของตนเองในสังคม
- 4) ความพึงพอใจในตนเอง คือ มีความพึงพอใจในบทบาทของตนเองทั้งในการเป็นผู้นำและผู้ตาม

จากผลการวิจัยการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ของ **นันทิชา บุญละเอียด (2554)** ผลการศึกษาพบว่า นิสิตสามารถปรับตัวด้านสังคมได้มากและยังมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการปรับตัวด้านอื่นๆ นั่นเป็นเพราะนิสิตที่เข้ามาศึกษานั้นอยู่ในวัยเดียวกัน สามารถพูดคุยทำความรู้จักกันได้ง่ายและนิสิตส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นจึงต้องพักอยู่หอพัก เมื่อต้องอยู่กับบุคคลที่ไม่ใช่ครอบครัว นิสิตต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลเหล่านั้นให้ได้ การที่ต้องอยู่ห่างจากครอบครัวนิสิตจึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน เมื่อมีปัญหาใดๆ ก็ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้เกิดความสนิทสนมในกลุ่มสังคมนั้นได้อย่างไม่ยากนัก สอดคล้องกับคำกล่าวของ **ชาติชาย หมั่นสมักร (2542)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสหทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดีมีการปรับตัวได้ดี ทั้งนี้เพราะการอยู่ในกลุ่มเพื่อนจะทำให้ นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีการเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรม

ของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและมีการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกสู่กัน

สรุปได้ว่า สังคมเพื่อน เป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการที่จะ ประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัว หรือจัดกลุ่มกันของ นักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกลุ่มที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนักศึกษา การปฏิสัมพันธ์ โครงสร้างของกลุ่ม และลักษณะของกลุ่มจะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนักศึกษาส่วนมากจะเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยม ความคิดเห็นและลักษณะนิสัยใจคอคล้ายคลึงกัน เพื่อนจะมีอิทธิพลในเรื่องความคิด ความเชื่อ และอาจชักจูงไปในทางที่ดีและไม่ดี ถ้าคบเพื่อนที่ดี ก็จะชวนกันไปในทางที่ดี แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดี ชีวิตเราจะตกต่ำลงเนื่องจากจะชวนกันทำสิ่งไม่ดี การที่จะคบเพื่อนหรือปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี เป็นที่รักของเพื่อนฝูง จะต้องรู้จักปรับปรุง ตนเองให้เข้ากับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ยอมรับฟังความคิดของเพื่อน ยอมรับความผิดของตนเองได้ ยอมรับความสามารถของเพื่อนฝูง หมั่นให้ความสนใจ เอาใจใส่เพื่อน ให้ความรักแก่เพื่อนด้วยใจจริง ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนไม่หวังแต่จะให้เพื่อนช่วยเท่านั้น

2.3.4 ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน

2.3.4.1 สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน

วสันต์ ปัญญา (2544, น.9) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเราทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นสสารและพลังงาน ซึ่งอาจ ได้แก่ ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเราเป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของนักเรียนและส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทาง จิตภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2545, น.5-6) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ให้การเรียน มีประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์ (2555, น.12) กล่าวว่า ความคิดที่ดี จะมาจาก สิ่งแวดล้อมที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นภาวะที่ส่งเสริมให้เกิดความคิด การหยั่งรู้ การแก้ปัญหา ความซาบซึ้ง และจินตนาการ เป็นต้น สิ่งดี ๆ เหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้ในภาวะของสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสม และการจัดกระทำสิ่งแวดล้อมเป็นการสร้างเงื่อนไขของการเรียนรู้ให้เกิดสิ่งที่ตั้งงามได้ เช่นกัน การสร้างสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา สำหรับผู้สอนและผู้เรียน เป็นการสร้างเงื่อนไข ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดความคิด การหยั่งรู้ การแก้ปัญหา ความซาบซึ้ง และจินตนาการ ดังกล่าว ข้างต้นได้ สิ่งแวดล้อมสำหรับสถานศึกษาแบ่งได้ 2 ประการคือ สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมที่สามารถ

พบเห็นได้ด้วยสายตา หรือสัมผัสได้ด้วยการจับต้อง และสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถรู้สึกได้

วัฒนา ปุญญฤทธิ์ (2547) สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของทุกคน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นอกจากจะช่วยอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างราบรื่นแล้ว ยังส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่สถานศึกษากำหนดไว้ สถานศึกษาจึงควรมีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนสัมพันธ์ภาพของบุคคลในสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเด็กนักเรียน และวัตถุประสงค์ทางการศึกษา และเพื่อให้การจัดการสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ดำเนินไปอย่างเหมาะสม

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2541) กล่าวว่า คนเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเสมอ การเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบจากตัวแบบ สำหรับตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจจะเป็นแบบสัญลักษณ์ก็ได้ นอกจากนี้ คำบอกเล่าด้วยคำพูดหรือข้อมูลที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็เป็นตัวแบบได้ สอดคล้องกับ **ทิตนา เขมมณี (2543, อ้างถึงใน นิศศา ณาภรณ์รัฐ, 2558)** กล่าวว่า เดิมเชื่อกันว่า ครูเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ผู้เรียนจึงต้องเรียนกับครูเท่านั้น แต่ปัจจุบันประจักษ์แล้วว่า แหล่งความรู้นั้นมีหลายแหล่ง และในบางเรื่องครูไม่ใช่แหล่งความรู้สำคัญก็ได้ หากครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การปฏิสัมพันธ์จะทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเข้ามามากมาย การเรียนรู้จะขยายขอบเขตออกไปกว้างขวางกว่าจากครูเพียงแหล่งเดียว

ในด้านการพัฒนาเยาว์ปัญญาและการเรียนรู้ มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายสำนักที่ถือว่าสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา เชาวน์ปัญญาและการเรียนรู้ เช่น พ็อาเจต์ (Jean Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิส ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องสติปัญญาของเด็กมาเป็นเวลานาน จนตั้งทฤษฎีสติปัญญาขึ้น ซึ่งให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมว่าเป็นพื้นฐานของสติปัญญา โดยกล่าวว่า เมื่อเกิดมา มนุษย์ทุกคนมีความพร้อมที่จะปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นผู้พร้อมที่จะเริ่มกระทำก่อน นอกจากนี้มนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานติดตัวมา 2 ประการ คือ การจัด และรวบรวมกระบวนการต่างๆ ภายในเข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง เป็นระเบียบ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ครอบคลุมเท่าที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ในภาพสมดุล

การปรับตัว ประกอบด้วย กระบวนการ 2 อย่าง คือ กระบวนการดูดซึมเพื่อรับประสบการณ์ใหม่ และกระบวนการปรับโครงสร้าง เพื่อปรับโครงสร้างความคิดเดิมให้สอดคล้องกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับเข้ามา การปรับแนวคิดและพฤติกรรมจะทำให้เกิดภาวะสมดุล เกิดเป็นโครงสร้างปัญญาขึ้น ดังนั้น สติปัญญาจึงเกิดจากการปรับแนวคิดและพฤติกรรมให้เกิดความสมดุลกับ

สภาพแวดล้อม นักจิตวิทยาชาวรัสเซียชื่อ เลฟ ซีมาโนวิช วิกือทสกี (Lev Semanovick Vygotsky) ทำการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญาและตั้งทฤษฎีพัฒนาการเขาวนปัญญาขึ้น ซึ่งเน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคม เขากล่าวว่า การเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมที่เด็กได้รับการเลี้ยงดู เพราะตั้งแต่แรกเกิด มนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลงานของมนุษย์ คือ วัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยบ่งชี้ผลผลิตของพัฒนาการของเด็ก ทฤษฎีของพีอาเจต์ และ วิกือทสกี เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยม ทั้งสองทฤษฎีเห็นความสำคัญของผู้เรียนว่าจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำ การเปลี่ยนแปลงทางพุทธิปัญญาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพไม่สมดุลทางด้านพุทธิปัญญา เนื่องจากได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ผู้เรียนจะเกิดการปรับและควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อจะทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาสมดุลขึ้น นอกจากนี้พีอาเจต์ และวิกือทสกี ต่างก็เห็นว่า การเรียนรู้มีคุณลักษณะทางสังคม คือ เกิดขึ้นเพราะมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ในเรื่องนี้ มีการเสนอให้ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือในห้องเรียน ศาสตราจารย์บรูเนอร์ (Bruner) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา สร้างทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลข่าวสารจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสำรวจสิ่งแวดล้อม บรูเนอร์เชื่อว่า ถ้าครูเข้าใจพัฒนาการทางเขาวปัญญาของเด็กและจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ตามขั้นพัฒนาการเขาวปัญญาของตน หรือใช้วิธีการที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากร และสามารถตอบโจทยความต้องการใช้งาน จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง เนื่องจากผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว ซึ่งการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่ดีจะส่งเสริมให้เกิดความคิด การหยั่งรู้ การแก้ปัญหา และเกิดการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

2.3.4.2 การจัดการหลักสูตร

กาญจนา คุณารักษ์ (2540, น.14) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผนข้อกำหนดอันประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนมีความสามารถและเกิดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้เอกัตบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง

Oliva (2009 อ้างถึงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) พบว่า การให้ความหมายหลักสูตรขึ้นอยู่กับลักษณะความเชื่อ หรือปรัชญาของแต่ละบุคคล ดังต่อไปนี้

- หลักสูตร คือ สิ่งที่สอนในสถานศึกษา
- หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชา

- หลักสูตร คือ โปรแกรมสำหรับการเรียน
- หลักสูตร คือ กลุ่มของวัสดุอุปกรณ์
- หลักสูตร คือ กลุ่มวิชา
- หลักสูตร คือ ลำดับของรายวิชา
- หลักสูตร คือ กลุ่มการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์
- หลักสูตร คือ รายวิชาที่จะศึกษา
- หลักสูตร คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดำเนินการภายในสถานศึกษา และกิจกรรมนอกชั้นเรียน การแนะแนว รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- หลักสูตร คือ สิ่งที่สอนทั้งในและนอกสถานศึกษาโดยการดูแลจากสถานศึกษา
- หลักสูตร คือ ทุกสิ่งที่ได้วางแผนจากบุคลากรในสถานศึกษา
- หลักสูตร คือ ลำดับขั้นตอนของประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน
- หลักสูตร คือ ผลของประสบการณ์ที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับมาจากสถานศึกษา

เมื่อวิเคราะห์ความหมายของหลักสูตรข้างต้น พบว่า ความหมายที่แคบของหลักสูตร คือ วิชาที่สอน ส่วนความหมายที่กว้างของหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้กับผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อพิจารณาความหมายของหลักสูตรแบบกว้างจะมีความเหมาะสมกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ เพราะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องมีความหลากหลาย ให้สอดคล้องกับสังคมข่าวสาร ซึ่งเป็นสังคมของการเรียนรู้ มีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยความสะดวกที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถจัดได้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาของประเทศในระดับและประเภทต่างๆ ตั้งแต่การจัดการศึกษาผู้เรียนก่อนวัยเรียน การประถมศึกษา การมัธยมศึกษา การศึกษานอกระบบ การศึกษาประเภทอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ทำให้ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของประเทศมีประสิทธิภาพ ความสำคัญของหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

- 1) หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติ ให้บรรลุตามความมุ่งหมายและนโยบาย
- 2) หลักสูตรเป็นหลักและเป็นแนวทางในการวางแผนวิชาการ การจัดการ การบริหารการศึกษา การสรรหาและการพัฒนาบุคลากร การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ

นวัตกรรมการเรียนการสอน งบประมาณ อาคารสถานที่ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตร

3) หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการศึกษาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

4) ระบบหลักสูตรจะกำหนด ความมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน แหล่งทรัพยากร และการประเมินผล สำหรับการจัดการศึกษาของผู้สอนและผู้บริหาร

5) หลักสูตรจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาสังคมของประเทศ

หลักสูตรที่ดี

หลักสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา หลักสูตรที่ดีควรมีดังนี้

- 1) ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา
- 2) ตรงตามลักษณะของพัฒนาการของเด็กในวัยต่างๆ
- 3) ตรงตามลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีเอกลักษณ์ของชาติ
- 4) มีเนื้อหาสาระเรื่องที่สอนเพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนคิดเป็นและมีพัฒนาในการทุกด้าน
- 5) สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน คือ จัดวิชาทักษะ และวิชาเนื้อหาให้เหมาะสมกันในที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุกด้าน
- 6) หลักสูตรที่ดีควรสำเร็จขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อจะให้ผลดีควรจัดให้เป็นคณะกรรมการ
- 7) หลักสูตรที่ดีจะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อไป และจะต้องเรียงลำดับความยากง่ายไม่ให้ขาดตอนจากกัน
- 8) หลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต เพื่อให้เป็นอยู่อย่างมีความสุข
- 9) หลักสูตรที่ดีจะต้องเพิ่มพูนและส่งเสริมทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นของเด็ก
- 10) หลักสูตรที่ดีย่อมส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิต
- 11) หลักสูตรที่ดีจะต้องส่งเสริมให้เด็กทำงานเป็นอิสระ และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะเพื่อพัฒนาให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

- 12) หลักสูตรที่ดีย่อมบอกแนวทาง วิธีสอน และสื่ออุปกรณ์ประกอบ เนื้อหาสาระที่สอนไว้อย่างเหมาะสม
- 13) หลักสูตรที่ดีย่อมมีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เพื่อทราบ ข้อบกพร่องในการที่จะนำไปปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป
- 14) หลักสูตรที่ดีจะต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ
- 15) หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา
- 16) หลักสูตรที่ดีต้องจัดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของเด็ก
- 17) หลักสูตรที่ดีต้องจัดประสบการณ์และกิจกรรมหลายๆ อย่าง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกอย่างเหมาะสมตามความสนใจ ความต้องการ และความสามารถ ของแต่ละบุคคล
- 18) หลักสูตรที่ดีจะต้องวางกฎเกณฑ์ไว้อย่างเหมาะสมแก่การนำไป ปฏิบัติและสะดวกแก่การวัดและประเมินผล (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2560)

หลักสูตร คือ วิชาที่สอน โครงการหรือแผนข้อกำหนดอันประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุต่างๆในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียน มีความสามารถและเกิดการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อม หลักสูตร มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้ความมุ่งหมายของการจัดการ การศึกษาของประเทศ หลักสูตรเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุตาม ความมุ่งหมายและนโยบาย เป็นแนวทางในการวางแผนวิชาการ การจัดการ การบริหารการศึกษา การสรรหาและการพัฒนาบุคลากร การจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรมมการเรียนการสอน งบประมาณ อาคารสถานที่ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความคาดหวังของหลักสูตร หลักสูตรที่ดีต้องสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้สอนและผู้เรียน ให้เกิดความรู้และประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จาก การศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3.4.3 อาจารย์ผู้สอน

คำว่า “ครู” นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายไว้ว่า “ครู” หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ โดยมีรากศัพท์มาจาก ศัพท์ภาษาสันสกฤต “คุรุ” และภาษาบาลี “ครุ, คุรุ” ซึ่งหมายถึง นัก ส่วนคำว่า “อาจารย์” หมายถึง ผู้สั่งสอน วิชาความรู้ หรือเป็นคำที่ใช้เรียกหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในทางใดทางหนึ่ง มาจากภาษาบาลี สันสกฤตว่า “อาจริย” ซึ่ง จริย หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยาที่ควรประพฤติ คำว่า “อาจารย์” จึงหมายถึง ผู้สอนหนังสือในสถาบันการศึกษาซึ่งจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและ ลูกศิษย์ คือ ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ (ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2560) กล่าวคือ

อาจารย์เป็นทั้งผู้สอนวิชาความรู้ อบรมดูแลความประพฤติ และเป็นผู้ที่มีฐานะสูงกว่าผู้เป็นครู และมักเป็นผู้ที่ทำการสอนในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย **วิกิพีเดีย (2563)** ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า อาจารย์ หมายถึง ครูในระดับอุดมศึกษา คือ ผู้สอนในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือระดับอุดมศึกษา จะมีตำแหน่ง อาจารย์ โดยอาจารย์ที่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการ ได้แก่ อาจารย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ตามลำดับ การได้รับตำแหน่งทางวิชาการเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 และแนวทางการบริหารเกณฑ์ฯ ได้ให้คำนิยามถึง อาจารย์ในมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

- 1) อาจารย์ประจำ หมายถึง อาจารย์/ผศ./รศ./ศ. ที่ทำหน้าที่ตามพันธกิจอุดมศึกษาโดยปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา
- 2) อาจารย์ประจำหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาของหลักสูตรที่เปิดสอน และทำหน้าที่สอน และค้นคว้า วิจัย ในสาขาดังกล่าว (ไม่จำกัดจำนวน ชั่วโมง)
- 3) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน (กำหนดจำนวน ชั่วโมงไม่ได้)
- 4) อาจารย์พิเศษ หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

คุณลักษณะของอาจารย์

คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมเป็นผลโดยตรงจากการสอนในการจัดการเรียนการสอนนั้น มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกันสองฝ่าย คือนักเรียนและครู พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจึงมีความเกี่ยวข้องกัน โดยเฉพาะพฤติกรรมการสอนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ หากผู้สอนเป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์สู่ผู้เรียนได้ดี การเรียนรู้ก็เกิดคุณภาพตามที่ต้องการ การสอนที่จะประสบความสำเร็จจะต้องขึ้นอยู่กับตัวผู้สอน คือ ครูอาจารย์เป็นสำคัญ ซึ่งในด้านพฤติกรรมของครูที่ครูนั้นได้แสดงออกมาจะเป็นจะเป็นการกระตุ้นและช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ให้มากที่สุดในการเรียนรู้ ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูดกริยาท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ด้วยความรักความเมตตาอย่างยิ่ง และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ เพราะนักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่า ครูของเขามีความรักและจริงใจต่อเขาเพียงใดโดยไม่สามารถปิดบังอำพรางได้เลย สิ่งต่างๆเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียนและมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความสามารถในตัวของครูด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครอบครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศการเรียนการสอนที่สดชื่น ความรักความผูกพัน เอื้ออาทร ให้อภัยกันตลอดไป ครูควรให้ความรักความเมตตา และมีมนุษยธรรมกับนักเรียนทุกคนด้วยความจริงใจ เสียสละ ไกล่ชิดผูกพัน เป็นทั้งเพื่อน พี่ บิดา มารดา ที่มีความปรารถนาดี ร่วมทุกข์ร่วมสุข สามารถเข้าไปในโลกแห่งความคิด ความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคนได้

... คนที่เป็นอาจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผล ความมีเหตุผลคือไม่บังคับจิตใจของใครทั้งสิ้น ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นเขาเห็นด้วยกับเราเสมอไป เพราะทุกคนย่อมมีความคิดเป็นของตนเองไม่ฟังปฏิบัติต่อนักศึกษาคนใดคนหนึ่งอย่างมีอคติโดยอาศัยเหตุผลทางเชื้อชาติศาสนา ลัทธิความเชื่อ ไม่ว่าคุณจะนับถือศาสนาใดก็ตาม เมื่อคุณได้เกิดมาบนผืนแผ่นดินไทยแล้วคุณก็คือคนไทย คนหนึ่งที่ทุกคนต้องมีความรักต่อกัน คำว่า “อคติ” หรือ ลำเอียงนี้หากได้เกิดขึ้นกับบุคคลใดแล้ว ย่อมจะทำให้บุคคลนั้นมีแนวคิดที่ไขว้เขวและปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ผิดเพี้ยนไปจากที่ควรปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นลำเอียงเพราะชอบ (ฉันทาคติ) ลำเอียงเพราะชัง (โทสาคติ) ลำเอียงเพราะหลง (โมหาคติ) และลำเอียงเพราะกลัว (ภยากติ)

อาจารย์ไม่พึงเรียกรับหรือยอมจะรับประโยชน์ใดๆ ซึ่งชักนำหรืออาจจะชักนำให้การปฏิบัติหน้าที่ของตนไม่สุจริตเที่ยงธรรม หรือให้ หรือรับว่าจะให้ ซึ่งประโยชน์ที่ตนจะสามารถให้ได้โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อแลกเปลี่ยนกับประโยชน์อันไม่ควรได้ อันนี้เรียกว่า อามิส

อาจารย์ต้องวางตัวให้เป็นที่เคารพ คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความหนักแน่น ถือหลักการเป็นสำคัญมีความประพฤติอันสมควรแก่ฐานะ อาจารย์ต้องทำให้ศิษย์เกิดความรู้จัก อับอุจน์ใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

อาจารย์ต้องทำหน้าที่ของครูที่พึงมีต่อศิษย์โดยแนะนำฝึกอบรมให้ศิษย์เป็นคนดีต้องสอนให้ศิษย์เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง อบรมสั่งสอนให้ศิษย์ใช้วิชาที่ได้เล่าเรียนมาเลี้ยงชีพตนเองได้ ตลอดจนการดำรงครองตนของศิษย์ให้เป็นคนดี รวมทั้งตัวอาจารย์เองก็ต้องไม่หยุดนิ่ง ต้องเสริมสร้างความรอบรู้ทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ... (ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2560)

Kauchak & Eggen (2007, p.127) กล่าวว่า ครูที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ มีทัศนคติที่ดีในการสอน มีทักษะในสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และมีทักษะการจัดการกิจกรรม การเรียนการสอน ลักษณะดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นแนะนำ บทเรียน ช่วงตอนกลางของบทเรียน และช่วงปิดท้ายบทเรียน ดังนั้นคุณลักษณะของครูจึงมีอิทธิพลต่อ การเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียน

1) ทัศนคติของครู เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเป็นครูที่ดีเพราะทัศนคติของครูมีอิทธิพลต่อ การสอนและการถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็ก ทัศนคติของครูประกอบด้วย ประสิทธิภาพทางการสอนของ ครู การเป็นแบบอย่างและความกระตือรือร้นของครู และความคาดหวังของครู ทั้งสามสิ่งนี้ส่งผลต่อทัศนคติในการสอนของครู (Brunning et al., 2004)

1.1) ประสิทธิภาพทางการสอนของครู ครูที่มีประสิทธิภาพทางการสอนสูงจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและมีคุณภาพ ครูที่มีประสิทธิภาพทางการสอนสูง มักให้คำชมเด็กและให้กำลังใจมากกว่าการติหรือต่อว่าเมื่อเด็กทำผิด อีกทั้งยังมีความยืดหยุ่นในการใช้กลยุทธ์และอุปกรณ์การเรียนการสอนใหม่ๆ อีกด้วย ตรงกันข้ามกับ

ครูที่มีประสิทธิภาพทางการสอนต่ำ ครูเหล่านั้นมักดีนักเรียนเมื่อทำผิดและยึดติดกับรูปแบบการสอนเดิมๆ โดยไม่ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเด็ก หรือบรรยากาศการสอนใหม่ ๆ (Poole, Okeafor, & Sloan, 1989)

1.2) การเป็นแบบอย่างและความกระตือรือร้นของครู ครูมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดและแนวทางการเรียนของเด็ก เด็กมักไม่เลียนแบบหรือปฏิบัติตามคำพูดของครู แต่เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมและการแสดงออกของครู เด็กจะรู้ว่าทัศนคติของครูเป็นอย่างไร โดยดูจากการแสดงออกทางการกระทำ เช่น หากครูบอกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ต่อประเด็นหนึ่งๆ แต่ครูกลับไม่ยอมรับความคิดเห็นนั้น เด็กจะเริ่มสังเกตว่าครูชอบความคิดแบบใด และพยายามแสดงความคิดเห็นที่ตรงกับความต้องการของครู ความกระตือรือร้นของครูเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก เพราะเด็กจะรู้สึกสนุกและอยากเรียนกับครูที่มีความกระตือรือร้นในการสอน ครูที่มีความกระตือรือร้น ไม่จำเป็นต้องเล่าเรื่องตลกที่นอกเหนือจากบทเรียน แต่ครูจำเป็นต้องสื่อสารให้เด็กเข้าใจได้ว่าบทเรียนมีความน่าสนใจและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างไร การใช้ภาษากายในการสื่อสารและใช้ภาษาพูดที่เข้าใจง่ายจะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในบทเรียนนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

1.3) ความคาดหวังของครู ความคาดหวังของครูคือสิ่งที่เกี่ยวกับความสำเร็จทางวิชาการ พฤติกรรมและทัศนคติของนักเรียนในอนาคต ครูที่ดีมักจะมี ความคาดหวังเชิงบวกต่อการเรียนของนักเรียนและอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของบทเรียนต่างๆ ครูควรช่วยเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกันให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและบรรลุเป้าหมายทางวิชาการที่ตนตั้งไว้ ความคาดหวังเชิงบวกของครูต่อนักเรียนส่งผลให้นักเรียนตั้งใจเรียนและทุ่มเทกับการเรียนมากขึ้น

2) ทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การใช้ภาษาของครูมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนและความพึงพอใจในการเรียน การสื่อสารที่ชัดเจน มีองค์ประกอบ 5 อย่าง ได้แก่

2.1) การใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายได้ชัดเจน โดยครูควรหลีกเลี่ยงการใช้คำที่คลุมเครือ เวลาสื่อสารกับเด็กเนื่องจากคำเหล่านั้นทำให้ประสิทธิภาพทางการเรียนของเด็กลดลงและยังแสดงให้เห็นว่าครูเตรียมตัวมาไม่ดี

2.2) การใช้คำเชื่อมโยงประโยคที่เหมาะสม การสื่อสารที่ดีต้องมีคำเชื่อมที่นำไปสู่ใจความ สำคัญของประโยค คำเชื่อมที่ถูกต้องจะทำให้ลำดับเหตุการณ์ของประโยคเชื่อมโยงกันอย่างสมเหตุสมผล

2.3) การเชื่อมโยงความคิดในบทเรียน ครูต้องทำให้นักเรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ ระหว่างความคิดที่หนึ่งและความคิดที่สองโดยการอธิบายความเชื่อมต่อนั้น

2.4) การเน้นย้ำ ครูควรเน้นย้ำหัวข้อหรือเนื้อหาที่มีความสำคัญหรือโดดเด่นกว่าเนื้อหา อื่น ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เห็นถึงระดับความสำคัญที่ต่างกันของเนื้อหาในบทเรียน

2.5) ความสอดคล้องของภาษาพูดและภาษากาย การใช้ภาษากาย ประกอบการพูดควรเป็นไปในแนวทางเดียวกับสิ่งที่ครูพูด ภาษากายมีความสำคัญเนื่องจากเด็กสามารถ ประเมินทัศนคติและความจริงใจของครูได้ผ่านทางการแสดงออกของครู ดังนั้นเมื่อครูต้องการจูงใจ นักเรียน หรือบอกให้นักเรียนทำอะไร ครูต้องใช้ภาษาพูดและภาษากายที่สอดคล้องกัน

3) ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องเริ่มจากการตรงต่อเวลา ครูจำเป็นต้องแบ่งเวลาการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้กระทบ ต่อกิจกรรมอื่นๆ การเตรียมอุปกรณ์การสอนล่วงหน้าก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงถึง นอกจากนี้ครูยังต้อง สร้างกิจกรรมที่ดีให้กับนักเรียน เช่น เมื่อเด็กเข้ามาในห้องเรียน เด็กต้องรู้ว่าสิ่งแรกที่ควรทำคืออะไร และเมื่อเลิกเรียนต้องทำอะไร การจัดการห้องเรียนที่มีระบบจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ในห้องเรียน เช่น การสอนไม่ทันและความไม่เป็นระเบียบในห้องเรียน (สมจิต จันทรฉาย, 2557)

ลักษณะการสอนที่ดี (จักรแก้ว นามเมือง, 2555)

การสอนมีอยู่มากมายหลายวิธี อย่างไรก็ตามแนวคิดเกี่ยวกับการสอน ในปัจจุบัน จะมุ่งเน้นการสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ครบทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยอาศัย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้สอนจะต้องพัฒนาวิธีการสอนของ ตนเองอยู่เสมอ เพราะถ้าครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเอง มีวิธีการสอนที่แปลกใหม่ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจอยากจะเรียน และสิ่งที่สำคัญก็คือ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลต่อพัฒนาการของ ผู้เรียนในทุกๆ ด้าน ลักษณะการสอนที่ดี ประกอบด้วย

1) ด้านการเตรียมตัวสอน

1.1) ครูต้องวิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรหรือบทเรียน มีการเตรียมเนื้อหา สื่อประกอบการเรียนการสอน และแบบวัดผลและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือบทเรียน

1.2) จัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอน การจัดห้องเรียน การเตรียมความรู้ ใช้ตำราประกอบการเรียน มีทักษะในการสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหา

1.3) ผู้สอนจะต้องประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีการวางตัว ที่เหมาะสม มีความมั่นใจ มีความกระตือรือร้น และเตรียมพร้อมในการสอนมาเป็นอย่างดี

1.4) มีความพร้อมทั้งผู้สอน ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทาง การเรียน

2) ด้านการสอน ประกอบด้วย

2.1) สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ของผู้เรียน ในด้านวัย ประสบการณ์เดิม และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลัก

2.2) สร้างบรรยากาศและเวลาให้เหมาะแก่การเรียนรู้ ทั้งใน ด้านสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติ ที่พร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี มีการใช้สื่อเพื่อเป็นสื่อจูงใจในการสอน

- 2.3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยการกระทำให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและจำได้นาน
- 2.4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สอบถามหรือแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อครูผู้สอนได้
- 2.5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาสาเหตุ เหตุผล ความเป็นไปของสิ่งที่เรียน มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนการสอน
- 2.6) สร้างความสัมพันธ์ของเนื้อหาและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน
- 2.7) มีการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน เรียนด้วยความสนใจ ความสนใจ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ
- 2.8) มีวิธีการสอนที่หลากหลาย ไม่ยึดวิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่งเป็นหลัก โดยกำหนดวิธีการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.9) มีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจ ผู้เรียนสนุกสนาน และตอบสนองตรงกับความต้องการของผู้เรียน
- 2.10) กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์อยู่เสมอ เช่น ฝึกใช้การสังเกต การซักถาม การทดสอบ การแสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ การค้นหาสาเหตุ การเปรียบเทียบ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เป็นต้น
- 2.11) ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.12) ครูใช้แรงจูงใจในก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยมุ่งเน้นการจูงใจผู้เรียนทุกๆ คน ไม่จูงใจเฉพาะคนเก่งอย่างเดียว
- 2.13) ครูผู้สอนต้องไม่หวงวิชา ถ่ายทอดความรู้และสิ่งใหม่ๆ มาสอนให้แก่ผู้เรียนอยู่เสมอ
- 2.14) สามารถตอบคำถาม ปัญหาข้อข้องใจ และเป็นທີ່ปรึกษา นักเรียน
- 2.15) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน
- 2.16) ต้องมีการประเมินผลตลอดเวลา โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ เป็นต้น เพื่อประเมินว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์
- 2.17) การวัดผล ควรมีการป้อนกลับ (Feed Back) และการเสริมให้การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน มีเครื่องมือวัดผลที่ดี และมียุติธรรมในการวัดและประเมินผล

2.18) มีการวัดผลการเรียนการสอนเป็นระยะๆ ให้ติดต่อกัน เพื่อให้เกิดความสนใจตั้งใจเรียนและยังเป็นการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนไปในตัวด้วย

จรรยาบรรณของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ (ปอมท.) ตระหนักถึงภาระหน้าที่และพันธกิจของอาจารย์ในการให้การศึกษาและพัฒนาบุคลากรของชาติ ซึ่งถือเป็นภาระที่สำคัญในการสร้างคนออกไปรับใช้สังคมและพัฒนาชาติบ้านเมือง อาจารย์เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยในการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและคุณธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในประพฤติปฏิบัติตนของอาจารย์มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาในการรักษาและส่งเสริมซึ่งเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของอาจารย์ที่ดี ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศในคราวประชุม สมัยสามัญ ครั้งที่ 2/2543 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2543 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี จึงได้พิจารณากำหนดจรรยาบรรณของอาจารย์มหาวิทยาลัยไว้เป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- 1) อาจารย์พึงดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป ทั้งด้านส่วนตัวและการทำงาน
- 2) อาจารย์พึงสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจช่วยเหลือและปฏิบัติ ต่อศิษย์อย่างมีเมตตาและเป็นธรรม
- 3) อาจารย์พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ เสียสละอดทน ซื่อสัตย์สุจริต
- 4) อาจารย์พึงปฏิบัติงานโดยมีเสรีภาพทางวิชาการไม่ถูกครอบงำด้วยอิทธิพล หรือผลประโยชน์ใด
- 5) อาจารย์พึงหมั่นศึกษาค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา
- 6) อาจารย์พึงเป็นนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณนักวิจัยตามข้อกำหนดของ กรรมการวิจัยแห่งชาติ
- 7) อาจารย์พึงปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานเยี่ยงกัลยาณมิตร ช่วยเหลือ ส่งเสริมและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- 8) อาจารย์พึงสร้างและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะและมีส่วนร่วม ในการพัฒนามหาวิทยาลัย
- 9) อาจารย์พึงปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคม และ ประเทศชาติ

สรุปได้ว่า อาจารย์ หมายถึง ครูในระดับอุดมศึกษา คือ ผู้สอนในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือระดับอุดมศึกษา เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการสอนเฉพาะด้าน และเป็นผู้ที่ทำการสอน

ในสถาบันการศึกษาชั้นสูง ซึ่งคุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมเป็นผลโดยตรงจากการสอน ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนหรืออาจารย์จึงต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ผู้เรียนได้ดี มีทัศนคติที่ดี มีความกระตือรือร้น ใส่ใจนักศึกษา มีทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพราะประสิทธิภาพทางการสอนมีความสำคัญอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุทัยทิพย์ บุญนา และ ฤทัยรัตน์ สุวรรณเรืองศรี (2558, น.บ.ทศด้อย) ศึกษาปัญหาการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนที่กำหนดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนการศึกษาที่กำหนด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .873) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความคิดเห็นต่อปัญหาการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนที่กำหนดของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีเนื้อหาในรายวิชาที่มีความต่อเนื่องที่เป็นส่วนหนึ่งของวิชาก่อนหน้า ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .853) ความคิดเห็นในระดับมาก คือ นักศึกษาตกค้างรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .843) รองลงมาคือ มีเนื้อหาวิชาที่ต้องใช้ความรู้ ความจำ การคำนวณ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .892) และความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ อาจารย์ขาดความน่าเชื่อถือ และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = .869) ตามลำดับ

วิลาวัลย์ ทองนิมิตร และ อังคนา สีม่วง (2557, น.บ.ทศด้อย) ศึกษาสาเหตุของการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผน และแนวทางการแก้ปัญหาการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประเด็นการขาดเรียนบ่อย เป็่อนายการเรียนการสอน และการถูกข่มขู่หรือทำร้ายจากเพื่อนนักศึกษา หรือรุ่นพี่ ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

สุรรัตน์ เสือน้อย (2555, น.บ.ทศด้อย) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2553 - 2554 จากกลุ่มตัวอย่าง 448 คน ซึ่งประกอบด้วย นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า องค์ประกอบด้านนักศึกษาโดยรวม พบว่า นักศึกษาคิดว่าด้านส่วนตัวเป็นสาเหตุในระดับมาก การเงิน สุขภาพ และครอบครัวเป็นสาเหตุในระดับปานกลาง และที่พักอาศัยเป็นสาเหตุในระดับน้อย อาจารย์ที่ปรึกษาคิดว่า ด้านส่วนตัว การเงิน สุขภาพ ครอบครัว และที่พักอาศัย เป็นสาเหตุในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านส่วนตัว นักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง มากที่สุด

อยู่ในระดับสาเหตุมาก โดยอาจารย์ที่ปรึกษาคิดว่า การมีสามเณรหรือบุตร มากที่สุด อยู่ในระดับสาเหตุมาก ด้านการเงิน ทุกกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ต้องทำงานพิเศษขณะกำลังศึกษา มากที่สุด โดยนักศึกษาที่มีสาเหตุระดับปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษาระดับสาเหตุมาก ด้านสุขภาพ นักศึกษาเห็นว่าสาเหตุเพราะสุขภาพไม่แข็งแรงทำให้เรียนหนังสือไม่เต็มที่ มากที่สุด มีระดับสาเหตุปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษา เห็นว่า การติดยาเสพติด มากที่สุด มีระดับสาเหตุ มาก ด้านครอบครัว นักศึกษาเห็นว่า เพราะต้องช่วยผู้ปกครองทำงาน ทำให้ไม่สามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ มากที่สุด ระดับสาเหตุ ปานกลาง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า เพราะฐานะทางบ้านไม่ดี มากที่สุด ระดับสาเหตุ มาก ด้านที่พักอาศัย อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า สภาพแวดล้อมของที่พักไม่เหมาะสมแก่การดูหนังสือ มากที่สุด ในระดับสาเหตุ มาก โดยนักศึกษาเห็นว่า ที่พักอาศัยอยู่ไกลจากมหาวิทยาลัย ทำให้เดินทางมาเรียนลำบาก มากที่สุด ระดับสาเหตุ น้อย

องค์ประกอบด้านทัศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน โดยรวมพบว่า เป็นสาเหตุให้นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา ในระดับสาเหตุปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาเห็นว่าไม่ชอบอาจารย์ผู้สอนบางท่านในวิชาชีพนั้นๆ อยู่ในระดับสาเหตุ มาก และอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่มีความต่อเนื่องกับความรู้ที่มีอยู่ เมื่อเข้ามาเรียนแล้วเห็นว่าสาขาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการของตน อยู่ในระดับสาเหตุ มาก

องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่า ด้านนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน เป็นสาเหตุในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านนักศึกษา นักศึกษาเห็นว่า เพราะแบ่งเวลาเรียนไม่เหมาะสม มากที่สุด อยู่ในระดับสาเหตุ มาก ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอน เห็นว่า มอบหมายงานมากเกินไป มากที่สุด อยู่ในระดับสาเหตุ มาก ขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า ด้านนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนเป็นสาเหตุในระดับ มาก และ น้อย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าแบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม มากที่สุด อยู่ในระดับสาเหตุ มากที่สุด ด้านอาจารย์ผู้สอนมอบหมายงานให้มากเกินไป มากที่สุด อยู่ในระดับสาเหตุปานกลาง

องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน นักศึกษาเห็นว่า เป็นสาเหตุในระดับ น้อย และอาจารย์ที่ปรึกษา ในระดับสาเหตุ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน นักศึกษาเห็นว่า ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือในเรื่องการเรียนจากเพื่อน มากที่สุด ในระดับสาเหตุ ปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า ถูกเพื่อนๆ ชักจูงไปในทางที่ไม่ดี มากที่สุด ในระดับสาเหตุ มากที่สุด ด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัย นักศึกษาเห็นว่า เป็นสาเหตุในระดับสาเหตุ ปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับสาเหตุ น้อย โดยนักศึกษาเห็นว่า มหาวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญด้านสวัสดิการและการอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา มากที่สุด ในระดับสาเหตุปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า มหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษาน้อยเกินไป มากที่สุด ในระดับสาเหตุปานกลาง ด้านกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า เป็นสาเหตุในระดับ ปานกลาง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า ขาดความสนใจและร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มากที่สุด ในระดับสาเหตุมาก นักศึกษาเห็นว่า กิจกรรม

นักศึกษาที่มีมากเกินไป เป็นเหตุให้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน มากที่สุด ในระดับสาเหตุมากที่สุด ด้านสถานที่และอุปกรณ์ นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าเป็นสาเหตุในระดับมาก นักศึกษาเห็นว่า เครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกงาน ไม่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มากที่สุด ในระดับสาเหตุมากที่สุด และอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า ห้องปฏิบัติการไม่มีเพียงพอแก่นักศึกษา มากที่สุด ในระดับสาเหตุมากที่สุด

ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และ ชัญญา อภิบาลกุล (2555, น.บ.ทศด้อย) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่มีปัญหามากทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ และด้านการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระ และแนวทางในการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ควรปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ใช้เนื้อหาสาระของหลักสูตร

ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับปัญหาความเป็นจริง ควรเพิ่มฐานข้อมูลวารสารออนไลน์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ที่ถูกลิขสิทธิ์ให้เพียงพอกับความต้องการ ควรมีกรอบเวลาในการเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา เร่งทำงานตามแผนการศึกษา กรรมการบริหารหลักสูตรควรจัดกลไกให้คำปรึกษาและติดตามผลงานของนักศึกษา มีการจัดระบบการกระตุ้นความก้าวหน้าในการศึกษาค้นคว้าอย่างเคร่งครัด มหาวิทยาลัยควรเพิ่มช่องทาง

ให้นักศึกษาได้นำเสนองานวิทยานิพนธ์เป็นเวทีนำเสนอเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานต่อสาธารณะ

วันวิสาข์ แก้วสมบุรณ์ และคณะ (2555, น.บ.ทศด้อย) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญ เปรียบเทียบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ทั้ง 6 ด้าน ผลการวิจัย ดังนี้

1) ความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการบริการจัดการของหลักสูตรและด้านอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

2) การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นและให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า จากปัจจัยทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต 2) ด้านความรู้ในการทำวิจัย 3) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย 4) ด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร 5) ด้านขั้นตอน/ระเบียบ/ข้อบังคับ/แนวปฏิบัติ 6) ด้านการบริการแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ ตามลำดับ

3) นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง

4) นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีอายุ สถานภาพการสมรส สถานภาพการทำงาน ประสบการณ์ทำวิจัยก่อนเข้าศึกษา และที่พักอาศัยต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าโดยภาพรวมรายด้านไม่แตกต่างกัน

5) มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดสัมมนาเบื้องต้นแก่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาก่อนเริ่มเรียน เพื่อให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการทำวิจัย รวมถึงการจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะทางการวิจัยให้แก่ นิสิต ฯลฯ อีกทั้งนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางแก่หลักสูตร สาขาวิชา คณะ ในการวางแผนการควบคุมคุณภาพการทำวิจัยและระยะเวลาการศึกษาของนิสิตโดยอาจออกเป็นกฎระเบียบ ข้อบังคับที่เข้มงวดกับนิสิตให้มากขึ้น เพื่อนิสิตสำเร็จการศึกษาตามเวลา ไม่มีการพ้นสภาพและก่อให้เกิดการสูญเสียค่าทางการศึกษาต่อไป

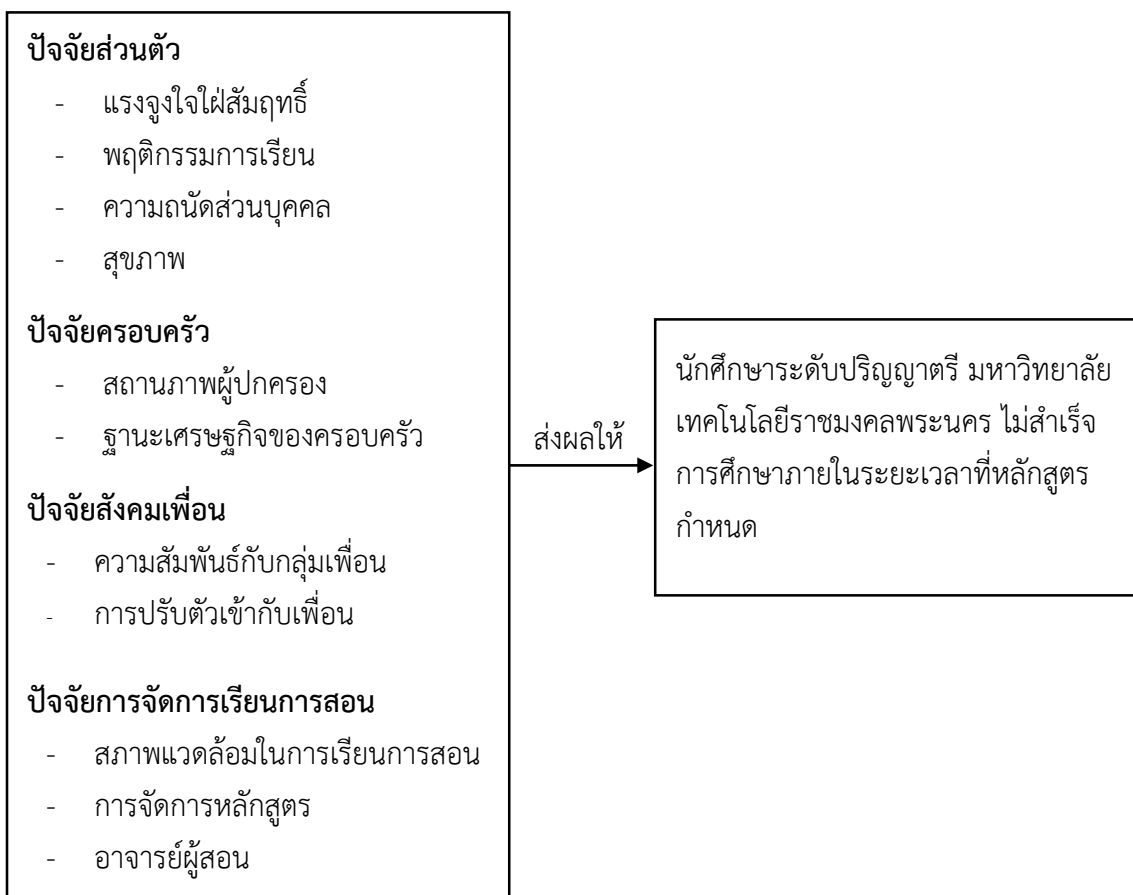
สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2560, น.บ.ทศด้อย) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยได้เก็บแบบสอบถามนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนวิทยาลัยครุศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตส่วนใหญ่มีผลการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average: GPA) 3.51 - 4.00 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 2) ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการจัดการการศึกษา และปัจจัยด้านครอบครัวและเพื่อน ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.36, S.D. = 0.77) 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติและแรงจูงใจต่อการเรียนของนักศึกษา และการสนับสนุนและสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย โดยปัจจัยทั้งสองร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้ร้อยละ 23.6

สรารุช สืบแย้ม (2552, น.บ.ทศด้อย) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ช่วงปีการศึกษา 2548 - 2551 พบว่า สาเหตุมากที่สุดในการออกกลางคันหรือไม่ได้เรียนจบ เพราะการเรียนการสอน และหากวิเคราะห์ตามประเภทกลุ่มตัวอย่าง ในรายหัวข้อรองแต่ละประเด็น พบว่า นักศึกษาลาออก สาเหตุมากที่สุด ในรายหัวข้อการเรียนการสอน เพราะขาดการเตรียมตัวที่ดีในการสอบแต่ละครั้ง นักศึกษาตกค้าง สาเหตุมากที่สุด ในรายหัวข้อการเรียนการสอน เพราะขาดการวางแผนการเรียนที่ดี อาจารย์ที่ปรึกษา สาเหตุมากที่สุด ในรายหัวข้อการเรียนการสอน เพราะขาดการเตรียมตัวที่ดีในการสอบแต่ละครั้ง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อการทดสอบสมมุติฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็นที่สอดคล้องต่อสาขาวิชาที่เรียนในรายด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน มีระดับสาเหตุไม่แตกต่างกัน

ในขณะที่ประเด็นนักศึกษา การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ในรายด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน มีระดับสาเหตุแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิมพ์พร พงษ์หล้า (2553) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา คณิตศาสตร์ทั่วไป สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า 1) ปัญหาจากตัวนักศึกษา ที่พบมากที่สุดคือ นักศึกษาพื้นฐานไม่ดี ไม่มีความถนัด ไม่ตั้งใจเรียน ไม่สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ขาดเรียนบ่อยหรือเข้าเรียนช้า ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ ไม่ชอบการคิดคำนวณ ไม่ชอบทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง สูตรมาก เนื้อหาในรายวิชามากและยากเกินไป น่าเบื่อ 2) ปัญหาจากการเรียนการสอน พบมากที่สุด คือ อาจารย์เข้มงวดในการทำงาน สอนจริงจัง ทำให้บรรยากาศในการเรียนเครียด ไม่ใช้สื่อการสอน สอนเร็ว สอนไม่น่าสนใจ อธิบายไม่รู้เรื่อง และข้อสอบยากเกินไป 3) ผลจากการสนทนากลุ่มกับอาจารย์ในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนเกิดจากความพร้อมในเรื่องเครื่องเสียง คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ส่วนปัญหาด้านการศึกษานักศึกษาพื้นฐานไม่ดี เวลาที่ใช้ทำการสอนจำกัด เนื้อหาในหลักสูตรมาก นักศึกษามีจำนวนมาก การดูแลเอาใจใส่ทำได้ไม่ทั่วถึง จึงมีนักศึกษาตกมาก 4) แนวทางพัฒนา ควรจัดให้มีการสอนเสริมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ปรับแก้เนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับแต่ละคณะ เพื่อจะได้นำไปใช้ได้จริง และตรวจเช็คอุปกรณ์ในชั้นเรียนให้เรียบร้อยก่อนเปิดภาคเรียน

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด มีวิธีดำเนินการทำวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 วิธีประมวลผลข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวนทั้งสิ้น 440 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2563)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การศึกษาข้อมูลเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interviews) โดยแบ่งประเด็นคำถามหลัก คือ

- สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด
- ความคิดเห็นที่นักศึกษามีต่อมหาวิทยาลัย
- ข้อเสนอแนะที่นักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยช่วยเหลือ/พัฒนา/ปรับปรุง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย

3.3.2 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลพื้นฐานนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน โดยใช้ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2563

3.3.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษา โดยติดต่อทางโทรศัพท์

3.3.4 ผู้วิจัยรวบรวม จัดหมวดหมู่คำตอบของปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

3.3.5 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

3.4 วิธีการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 จัดหมวดหมู่คำตอบของปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

3.4.2 บันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์

3.4.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.4.4 ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analytical Statistics)

เป็นสถิติที่ใช้บรรยายคุณลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์และแสดงผล โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้สัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัวเทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบ่งได้ 3 ส่วน ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นรายด้าน และรายปัจจัย ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4.1 – 4.5

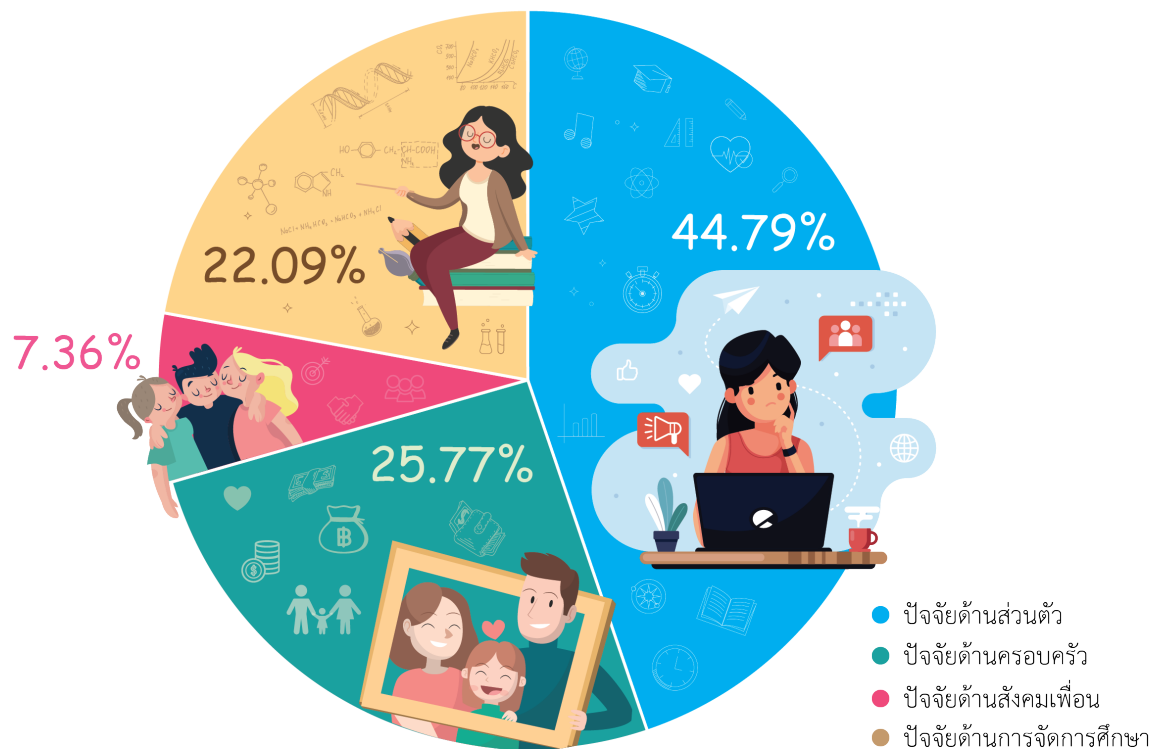
4.2 ความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นรายด้านและรายปัจจัย ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4.1 – 4.5

ตารางที่ 4.1 แสดงร้อยละภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด โดยรวมเป็นรายปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยหลัก	ร้อยละ (%)
1. ปัจจัยส่วนตัว	44.79
2. ปัจจัยครอบครัว	25.77
3. ปัจจัยสังคมเพื่อน	7.36
4. ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน	22.09
รวมทั้งสิ้น	100.00

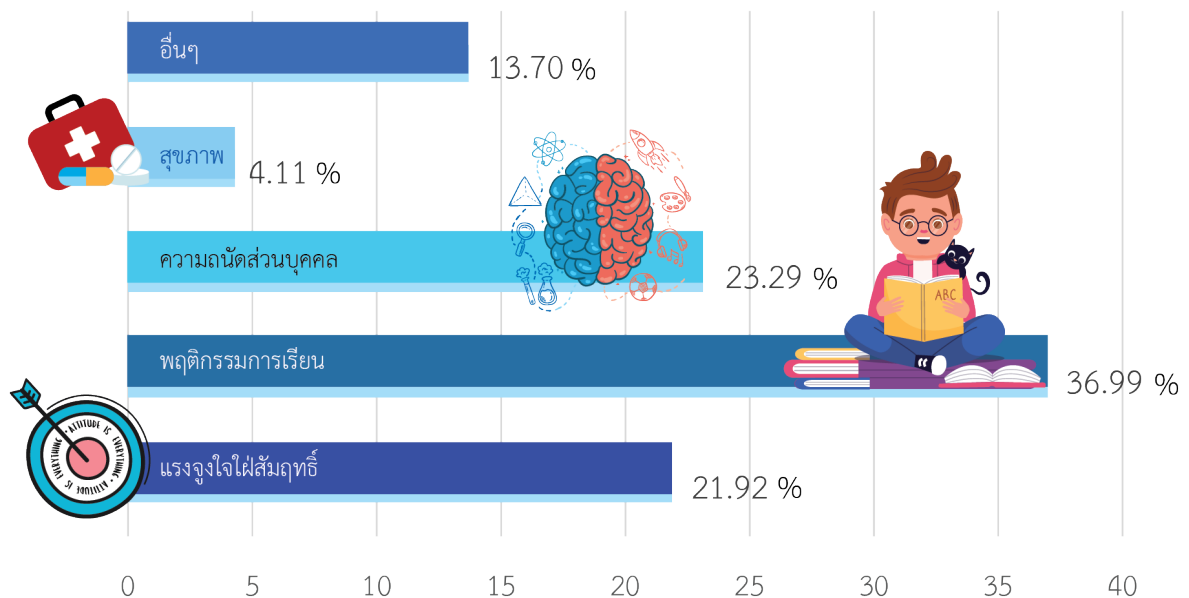

รูปที่ 4.1 แสดงร้อยละภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.1 และรูปที่ 4.1 ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด โดยรวม เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ปัจจัยส่วนตัว มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 44.79 รองลงมาคือ ปัจจัยครอบครัว ร้อยละ 25.77 ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 22.09 และปัจจัยสังคมเพื่อน ร้อยละ 7.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยส่วนตัว

ปัจจัยส่วนตัว	ร้อยละ (%)
1. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	21.92
2. ด้านพฤติกรรมการเรียน	36.99
3. ด้านความถนัดส่วนบุคคล	23.29
4. ด้านสุขภาพ	4.11
5. ด้านอื่นๆ	13.70
รวมทั้งสิ้น	100.00

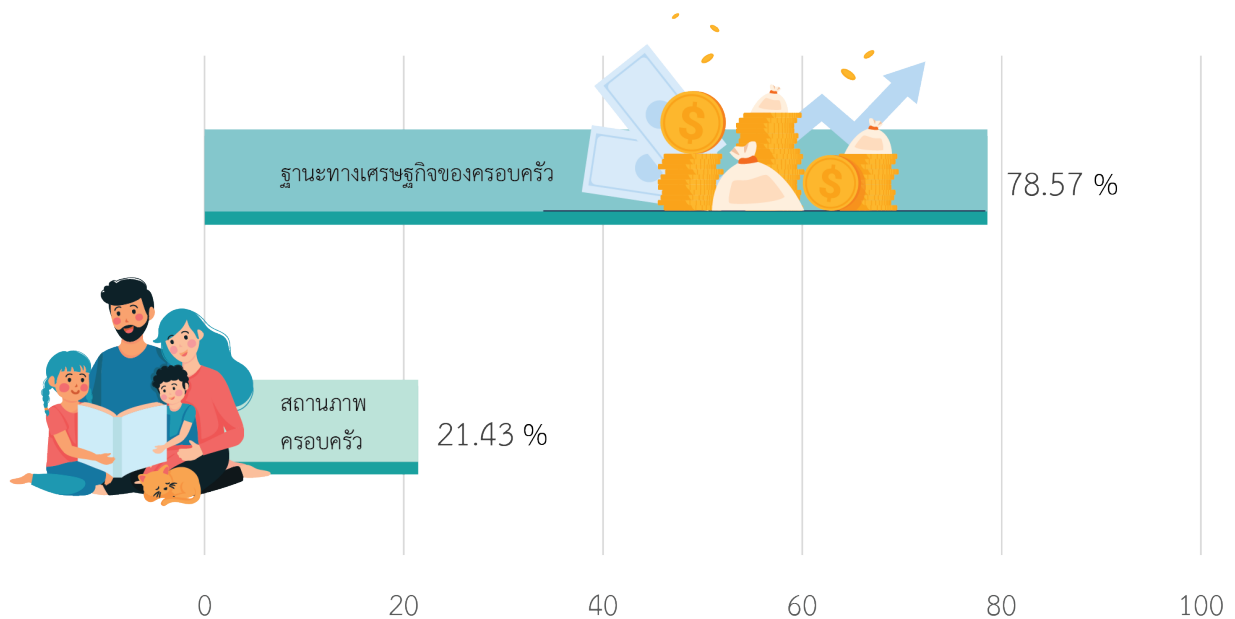

รูปที่ 4.2 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยส่วนตัว

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.2 และรูปที่ 4.2 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยส่วนตัว เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านพฤติกรรมการเรียน มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 36.99 รองลงมาคือ ด้านความถนัดส่วนบุคคล ร้อยละ 23.29 ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าร้อยละ 21.92 ด้านอื่นๆ (ตั้งครุฑ, มีบุตรก่อนเข้าศึกษา, บิดาเข้าโรงพยาบาล, เกณฑ์ทหาร, ได้ทุนเรียนต่างประเทศ) ร้อยละ 13.70 และด้านสุขภาพ ร้อยละ 4.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยครอบครัว

ปัจจัยครอบครัว	ร้อยละ (%)
1. ด้านสถานภาพครอบครัว	21.43
2. ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	78.57
รวมทั้งสิ้น	100.00

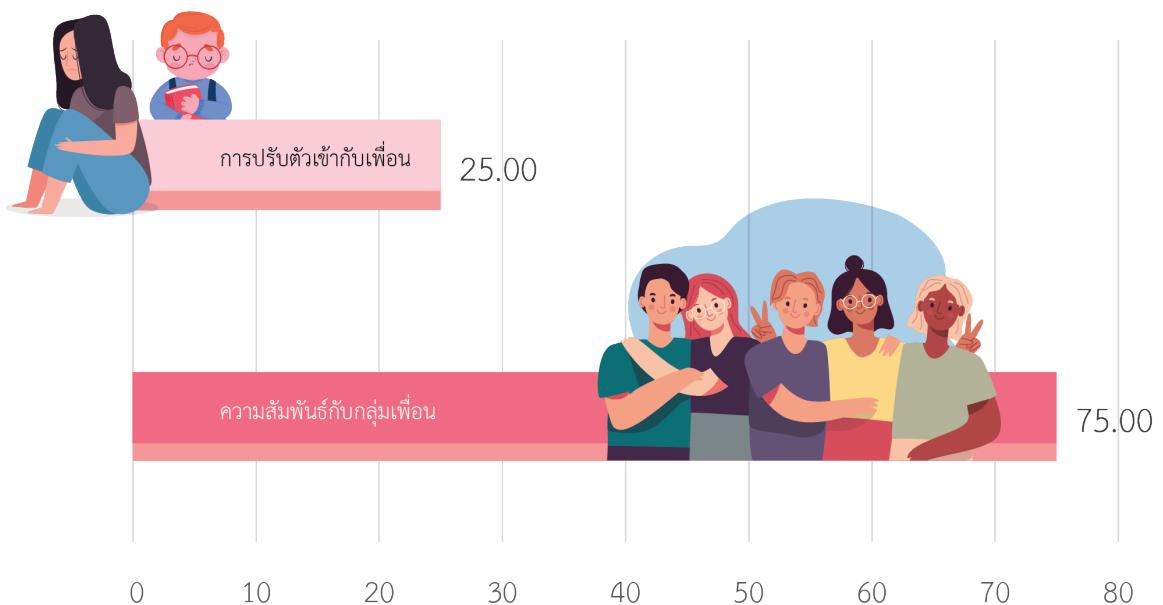

รูปที่ 4.3 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.3 และรูปที่ 4.3 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยครอบครัว เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 78.57 รองลงมาคือ ด้านสถานภาพครอบครัว ร้อยละ 21.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยสังคมเพื่อน

ปัจจัยสังคมเพื่อน	ร้อยละ (%)
1. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน	75.00
2. ด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อน	25.00
รวมทั้งสิ้น	100.00

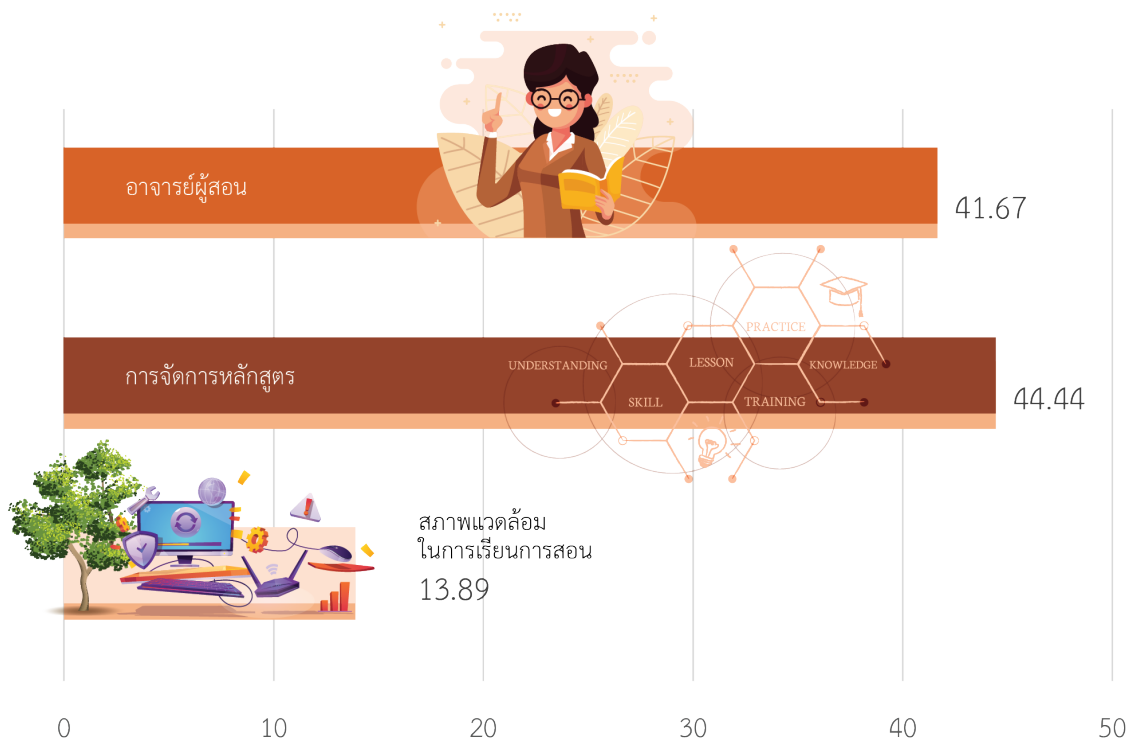

รูปที่ 4.4 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยสังคมเพื่อน

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.4 และรูปที่ 4.4 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยสังคมเพื่อน เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อน 25.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน	ร้อยละ (%)
1. ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน	13.89
2. ด้านการจัดการหลักสูตร	44.44
3. ด้านอาจารย์ผู้สอน	41.67
รวมทั้งสิ้น	100.00

รูปที่ 4.5 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.5 และรูปที่ 4.5 แสดงร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยการจัดการเรียนการสอน เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อยพบว่า ด้านการจัดการหลักสูตร มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน มีค่าร้อยละ 41.67 และด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน มีค่าร้อยละ 13.89 ตามลำดับ

4.2 ความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ซึ่งสรุป ได้ดังนี้

- ตารางเรียนแน่นเกินไป จัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาหนักๆหลายตัวในวันเดียวกันหมด
- อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ
- อาจารย์บางวิชาสอนไม่รู้เรื่อง
- อาจารย์ผู้สอนบางท่านไม่มีมาตรฐานในการเก็บคะแนนและตรวจข้อสอบ
- อาจารย์ชอบหลงลืม และให้นักศึกษาสอบเก็บคะแนนใหม่อยู่เรื่อยๆ (ลืมนำให้คะแนนเท่าไร และให้เป็นโมฆะ)
- อาจารย์ที่ปรึกษาบังคับนักศึกษาให้ทำ Project หัวข้อที่เอื้อต่อผลงานของตน ทั้งที่นักศึกษาไม่สนใจและไม่ถนัดในเรื่องนั้นๆ
 - อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ Project ล่าช้า เลื่อนนัด และติดต่อยาก ไม่มีระยะเวลาที่แน่ชัดในการแจ้งให้นักศึกษากลับมารับเล่ม Project เพื่อมาแก้ไข ทำให้นักศึกษาต้องรอการแก้ไขโดยไม่มีกำหนด
 - อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ใส่ใจ Project แม้ว่าจะสามารถนำเสนอได้ภายในระยะเวลาที่คาดว่าจะจบ แต่อาจารย์ที่ปรึกษากลับไม่กระตือรือร้นในการตรวจงานและแจ้งกลับ
 - อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจผลงานไม่ละเอียด ทำให้ต้องแก้บ่อยครั้ง (บางครั้งในจุดเดิมๆ ซ้ำไปมา) และในการแก้แต่ละครั้งต้องใช้เวลาอย่างมากในการรื้อฐานข้อมูลมาแก้ไข เนื่องจากกระทบกับ Data base ทั้งหมด
 - อาจารย์พิเศษเข้ามาก้าวก่ายนักศึกษาขณะฝึกงาน ทำให้นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ฝึกงาน (อาจารย์พิเศษใส่ความนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์พิเศษสนิทกับเจ้าของสถานประกอบการ)
 - วิชา Project เป็นรายวิชาที่มีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป
 - รายวิชาที่เป็นรายวิชาต่อเนื่อง เมื่อติดตัวแรกจึงไม่สามารถลงเรียนตัวต่อไปได้
 - บางหลักสูตรมีความไม่ชัดเจนในเนื้อหา เมื่อนำไปสมัครงานจึงถูกฝ่ายบุคคลไม่รับและชี้แจงว่าเป็นหลักสูตร “จับฉ่าย” เพราะไม่ไปทางใดทางหนึ่ง
 - มหาวิทยาลัยแจ้งรายวิชาที่สามารถเทียบโอนหลักสูตรไม่ชัดเจน ผิดพลาด ทำให้เทียบโอนรายวิชาไม่ได้มาก จึงต้องลงเรียนใหม่หลายตัว
 - ระบบลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยผิดพลาด ทำให้นักศึกษาลงเรียนไม่ทัน แก้ปัญหาโดยการให้นักศึกษาไปลงเรียนภาคฤดูร้อนแทน ซึ่งมองว่าเป็นการแก้ไขปัญหาแบบไม่รับผิดชอบ
 - พื้นที่มหาวิทยาลัยคับแคบมาก และบางจุดสกปรก จัดสรรพื้นที่ไม่คุ้มค่า
 - การทำชิ้นงานวิชา Project ต้องใช้พื้นที่ในการสร้างชิ้นงานค่อนข้างมาก แต่มหาวิทยาลัยไม่มีพื้นที่รองรับ ทำให้ต้องคอยถอดชิ้นงานมาประกอบใหม่ทุกครั้งที่นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ เมื่อรื้อและถอดหลายๆครั้ง ฐานของโมเดลชิ้นงานจึงเกิดความเสียหาย ต้องทำใหม่ตั้งแต่ต้น
 - การขอทุนการศึกษามีขั้นตอนยุ่งยาก และเงื่อนไขมาก
 - การติดต่อฝ่ายทะเบียนของคณะมีขั้นตอนยุ่งยาก

4.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ซึ่งสรุป ได้ดังนี้

- อาจารย์ผู้สอนควรมีเทคนิคใหม่ๆในการสอน ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เข้าใจง่าย
- อาจารย์ที่ปรึกษา Project ควรมีตารางเวลาที่ชัดเจน เช่น เมื่อนักศึกษาส่งงานวันนี้ จะสามารถรับผลงานกลับไปแก้ไขได้ในช่วงระยะเวลาใด เนื่องจากปัจจุบันอาจารย์ใช้วิธีให้นักศึกษา วางงานไว้หน้าห้องแบบไม่มีกำหนดเวลา ซึ่งเป็นการทำงานที่ไม่สามารถควบคุมเวลาได้
- อาจารย์ที่ปรึกษา Project ควรมีมาตรฐานในการตรวจ ควรพิจารณาให้ละเอียดก่อนสั่ง ให้นักศึกษาทำงาน
- มหาวิทยาลัยควรกำหนดรูปแบบการทำ Project ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และให้อิสระนักศึกษา ในการกำหนดหัวข้อที่ตนสนใจ
- อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ควรนำผลงานของตนเองมาพ่วงกับ Project ของนักศึกษา
- ควรให้นักศึกษาวิเคราะห์แผนการทำ Project ด้วยตนเองก่อน (ไม่ต้องบังคับทุกขั้นตอน)
- ควรให้สิทธินักศึกษาในการเลือกสถานที่ฝึกงาน
- คณะควรจัดให้มีห้องเฉพาะสำหรับนักศึกษาในการทำ Project เนื่องจากการสร้างแบบจำลอง สถาปัตยกรรมต้องใช้พื้นที่ค่อนข้างมาก
- ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน ไม่ควรมาก้าวก่ายในการฝึกงาน ควรให้สิทธินักศึกษา ที่เลี้ยง สถานที่ฝึก และ อาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้น (อาจารย์พิเศษไม่ควรก้าวก่าย)
- มหาวิทยาลัยควรชี้แจงให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจนถึงรายวิชาที่สามารถเทียบโอนได้
- ก่อนจะปิดหลักสูตรรายวิชาใดๆ มหาวิทยาลัยควรแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า (ควรตรวจสอบ ว่ามีนักศึกษาค้างในรายวิชานั้นมากน้อยเพียงใด) เนื่องจากเมื่อรอให้มหาวิทยาลัยเปิดให้ลงรายวิชา ทดแทนใหม่ต้องใช้ระยะเวลานานมาก
- มหาวิทยาลัยควรปรับให้รายวิชาที่เป็นตัวต่อเนื่องมีความยืดหยุ่น
- หลักสูตรการเรียนการสอนควรเพิ่มวิชาปฏิบัติให้มากกว่าวิชาทฤษฎี
- บางรายวิชาควรมีการพานักศึกษาไปศึกษาดูงานมากกว่านี้
- มหาวิทยาลัยควรมีทุนการศึกษาให้มากขึ้น
- การชำระค่าเทอมควรมีระบบผ่อนชำระให้มากกว่าเดิม เพื่อช่วยนักศึกษาที่ฐานะยากจน
- เว็บไซต์ของคณะควรมีข่าวสารชัดเจน สามารถดูข้อมูลข่าวสารต่างๆได้ โดยไม่ต้องเข้าเว็บไซต์หลักของมหาวิทยาลัย
- ควรเพิ่มกิจกรรมของมหาวิทยาลัยในแต่ละศูนย์อย่างกระจายทุกวิทยาเขต ไม่จำเป็นต้องเป็น ศูนย์พัฒนิกษการพระนครที่เดียว
- ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยให้ดีกว่านี้ และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ให้มากกว่านี้
- ควรมีที่จอดรถยนต์ให้แก่นักศึกษา
- ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการผ่อนผันการเกณฑ์ทหารให้ทั่วถึง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ผู้ศึกษาสามารถสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการศึกษาได้ดังนี้

- 5.1 ผลการดำเนินการวิจัย
- 5.2 สรุปผลการวิจัย
- 5.3 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 ผลการดำเนินการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

5.1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวนทั้งสิ้น 440 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2563)

5.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวนทั้งสิ้น 100 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2563)

5.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การศึกษาข้อมูลเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interviews) โดยแบ่งประเด็นคำถามหลัก คือ
 - สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด
 - ความคิดเห็นที่นักศึกษามีต่อมหาวิทยาลัย
 - ข้อเสนอแนะที่นักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยช่วยเหลือ/พัฒนา/ปรับปรุง

5.1.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) จัดหมวดหมู่คำตอบของปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด
- 2) บันทึกข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์
- 3) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
- 4) ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

5.2 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

1) ร้อยละในภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

ร้อยละในภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ปัจจัยส่วนตัว มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 44.79 รองลงมาคือ ปัจจัยครอบครัว ร้อยละ 25.77 ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 22.09 และปัจจัยสังคมเพื่อน ร้อยละ 7.36 ตามลำดับ

2) ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยส่วนตัว

ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยส่วนตัว เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านพฤติกรรมการเรียน มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 36.99 รองลงมาคือ ด้านความกดดันส่วนบุคคล ร้อยละ 23.29 ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าร้อยละ 21.92 ด้านอื่นๆ (ตั้งครรรภ์, มีบุตรก่อนเข้าศึกษา, บิดาเข้าโรงพยาบาล, เกณฑ์ทหาร, ได้ทุนเรียนต่างประเทศ) ร้อยละ 13.70 และด้านสุขภาพ ร้อยละ 4.11 ตามลำดับ

3) ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยครอบครัว

ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยครอบครัว เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 78.57 รองลงมาคือ ด้านสถานภาพครอบครัว ร้อยละ 21.43 ตามลำดับ

4) ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยสังคมเพื่อน

ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยสังคมเพื่อน เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อน 25.00 ตามลำดับ

5) ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยการจัดการเรียนการสอน

ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำแนกตามปัจจัยการจัดการเรียนการสอน เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการจัดการหลักสูตร มีค่าร้อยละมากที่สุด คือ ร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน มีค่าร้อยละ 41.67 และด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน มีค่าร้อยละ 13.89 ตามลำดับ

5.2.2 ความคิดเห็นที่ได้รับจากการสัมภาษณ์

- ตารางเรียนแน่นเกินไป จัดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาหนักๆหลายตัวในวันเดียวกันหมด
- อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ
- อาจารย์บางวิชาสอนไม่รู้เรื่อง
- อาจารย์ผู้สอนบางท่านไม่มีมาตรฐานในการเก็บคะแนนและตรวจข้อสอบ
- อาจารย์ชอบหลงลืม และให้นักศึกษาสอบเก็บคะแนนใหม่อยู่เรื่อยๆ (ลืมนำให้คะแนนเท่าไร และให้เป็นโมฆะ)
- อาจารย์ที่ปรึกษาบังคับนักศึกษาให้ทำ Project หัวข้อที่เอื้อต่อผลงานของตน ทั้งที่นักศึกษาไม่สนใจและไม่ถนัดในเรื่องนั้นๆ
- อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ Project ล่าช้า เลื่อนนัด และติดต่อยาก ไม่มีระยะเวลาที่แน่ชัดในการแจ้งให้นักศึกษากลับมารับเล่ม Project เพื่อมาแก้ไข ทำให้นักศึกษาต้องรอการแก้ไขโดยไม่มีกำหนด
- อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ใส่ใจ Project แม้ว่าจะสามารถนำเสนอได้ภายในระยะเวลาที่คาดว่าจะจบ แต่อาจารย์ที่ปรึกษากลับไม่กระตือรือร้นในการตรวจงานและแจ้งกลับ
- อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจผลงานไม่ละเอียด ทำให้ต้องแก้บ่อยครั้ง (บางครั้งในจุดเดิมๆ ซ้ำไปมา) และในการแก้แต่ละครั้งต้องใช้เวลาอย่างมากในการรื้อฐานข้อมูลมาแก้ไข เนื่องจากกระทบกับ Data base ทั้งหมด
- อาจารย์พิเศษเข้ามามีส่วนร่วมกับนักศึกษาขณะฝึกงาน ทำให้นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ฝึกงาน (อาจารย์พิเศษใส่ความนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์พิเศษสนิทกับเจ้าของสถานประกอบการ)
- วิชา Project เป็นรายวิชาที่มีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป
- รายวิชาที่เป็นรายวิชาต่อเนื่อง เมื่อติดตัวแรกจึงไม่สามารถลงเรียนตัวต่อไปได้

- บางหลักสูตรมีความไม่ชัดเจนในเนื้อหา เมื่อนำไปสมัครงานจึงถูกฝ่ายบุคคลไม่รับและชี้แจงว่าเป็นหลักสูตร “จับฉ่าย” เพราะไม่ไปทางใดทางหนึ่ง
- มหาวิทยาลัยแจ้งรายวิชาที่สามารถเทียบโอนหลักสูตรไม่ชัดเจน ผิดพลาด ทำให้เทียบโอนรายวิชาไม่ได้มาก จึงต้องลงเรียนใหม่หลายตัว
- ระบบลงทะเบียนของมหาวิทยาลัยผิดพลาด ทำให้นักศึกษาลงทะเบียนไม่ทัน แก้ปัญหาโดยการให้นักศึกษาไปลงเรียนภาคฤดูร้อนแทน ซึ่งมองว่าเป็นการแก้ไขปัญหาแบบไม่รับผิดชอบ
- พื้นที่มหาวิทยาลัยคับแคบมาก และบางจุดสกปรก จัดสรรพื้นที่ไม่คุ้มค่า
- การทำชิ้นงานวิชา Project ต้องใช้พื้นที่ในการสร้างชิ้นงานค่อนข้างมาก แต่มหาวิทยาลัยไม่มีพื้นที่รองรับ ทำให้ต้องคอยถอดชิ้นงานมาประกอบใหม่ทุกครั้งที่น่าให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ เมื่อรู้และถอดหลายๆครั้ง ฐานของโมเดลชิ้นงานจึงเกิดความเสียหาย ต้องทำใหม่ตั้งแต่ต้น
- การขอทุนการศึกษามีขั้นตอนยุ่งยาก และเงื่อนไขมาก
- การติดต่อฝ่ายทะเบียนของคณะมีขั้นตอนยุ่งยาก

5.2.3 ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการสัมภาษณ์

- อาจารย์ผู้สอนควรมีเทคนิคใหม่ๆในการสอน ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้เข้าใจง่าย
- อาจารย์ที่ปรึกษา Project ควรมีตารางเวลาที่ชัดเจน เช่น เมื่อนักศึกษาส่งงานวันนี้จะสามารถนำผลงานกลับไปแก้ไขได้ในช่วงระยะเวลาใด เนื่องจากปัจจุบันอาจารย์ใช้วิธีให้นักศึกษาวางงานไว้หน้าห้องแบบไม่มีกำหนดเวลา ซึ่งเป็นการทำงานที่ไม่สามารถควบคุมเวลาได้
- อาจารย์ที่ปรึกษา Project ควรมีมาตรฐานในการตรวจ ควรพิจารณาให้ละเอียดก่อนสั่งให้นักศึกษาแก้งาน
- มหาวิทยาลัยควรกำหนดรูปแบบการทำ Project ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และให้อิสระนักศึกษาในการกำหนดหัวข้อที่ตนสนใจ
- อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ควรนำผลงานของตนเองมาพ่วงกับ Project ของนักศึกษา
- ควรให้นักศึกษาวิเคราะห์แผนการทำ Project ด้วยตนเองก่อน (ไม่ต้องบังคับทุกขั้นตอน)
- ควรให้สิทธินักศึกษาในการเลือกสถานที่ฝึกงาน
- คณะควรจัดให้มีห้องเฉพาะสำหรับนักศึกษาในการทำ Project เนื่องจากการสร้างแบบจำลองสถาปัตยกรรมต้องใช้พื้นที่ค่อนข้างมาก
- ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการฝึกงาน ไม่ควรมาก้าวก่ายในการฝึกงาน ควรให้สิทธินักศึกษาที่เลี้ยง สถานที่ฝึก และ อาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้น (อาจารย์พิเศษไม่ควรก้าวก่าย)
- มหาวิทยาลัยควรชี้แจงให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจนถึงรายวิชาที่สามารถเทียบโอนได้
- ก่อนจะปิดหลักสูตรรายวิชาใดๆ มหาวิทยาลัยควรแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า (ควรตรวจสอบว่ามีนักศึกษาค้างในรายวิชานั้นมากน้อยเพียงใด) เนื่องจากเมื่อรอให้มหาวิทยาลัยเปิดให้ลงรายวิชาทดแทนใหม่ต้องใช้ระยะเวลานานมาก
- มหาวิทยาลัยควรปรับให้รายวิชาที่เป็นตัวต่อเนื่องมีความยืดหยุ่น
- หลักสูตรการเรียนการสอนควรเพิ่มวิชาปฏิบัติให้มากกว่าวิชาทฤษฎี
- บางรายวิชาควรมีการพานักศึกษาไปศึกษาดูงานมากกว่านี้
- มหาวิทยาลัยควรมีทุนการศึกษาให้มากขึ้น
- การชำระค่าเทอมควรมีระบบผ่อนชำระให้มากกว่าเดิม เพื่อช่วยนักศึกษาที่ฐานะยากจน

- เว็บไซต์ของคณะควมมีข่าวสารชัดเจน สามารถดูข้อมูลข่าวสารต่างๆได้ โดยไม่ต้องเข้าเว็บไซต์หลักของมหาวิทยาลัย
- ควรเพิ่มกิจกรรมของมหาวิทยาลัยในแต่ละศูนย์อย่างกระจายทุกวิทยาเขต ไม่จำเป็นต้องเป็นศูนย์พัฒนวิชาการพระนครที่เดียว
- ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยให้ดีกว่านี้ และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ให้มากกว่านี้
- ควรมีที่จอดรถยนต์ให้นักศึกษา
- ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการผ่อนผันการเกณฑ์ทหารให้ทั่วถึง

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ปัจจัยส่วนตัว มีค่าร้อยละมากที่สุด โดยปัจจัยส่วนตัวนี้ เป็นปัจจัยอันเกิดจากตัวนักศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่อาจเกี่ยวข้องกับบริบทภายนอก เช่น การได้รับการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เกิด ปัจจัยส่วนตัวนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่เกิดจากลักษณะนิสัยส่วนบุคคลของผู้เรียนนั้นๆ เช่น แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการเรียน ความถนัดส่วนบุคคล รวมไปถึงสุขภาพของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุรรัตน์ เสือน้อย (2555, น.บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2553-2554 พบว่า องค์ประกอบด้านนักศึกษา โดยรวม พบว่า นักศึกษาคิดว่าด้านส่วนตัว เป็นสาเหตุในระดับมาก การเงิน สุขภาพ และครอบครัวเป็นสาเหตุในระดับปานกลาง และที่พักอาศัยเป็นสาเหตุในระดับน้อย **วันวิสาข์ แก้วสมบุรณ์ และคณะ (2557, น.บทคัดย่อ)** ได้ศึกษาวิเคราะห์ และจัดลำดับความสำคัญเปรียบเทียบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิจัยจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นและให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้า คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต โดยผลการวิจัยมีความสำคัญอันดับแรก เช่นเดียวกับ **อนุวัติ คุณแก้ว (2555, น.32)** วิจัยเรื่องการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนสูงและต่ำของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีผลการเรียนสูงและต่ำ คือ นิสัยในการเรียนและเวลาที่ใช้ในการค้นคว้า 2) ปัจจัยที่สามารถจำแนกประเภทนักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงและต่ำมี 2 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยในการเรียน และเวลาที่ใช้ในการค้นคว้า โดยตัวแปรทั้งสองตัวแปรสามารถพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงได้ถูกต้อง ร้อยละ 85.70 กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ได้ถูกต้องร้อยละ 88.90 และสามารถพยากรณ์ทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 87.30

เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้านแต่ละปัจจัย สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนตัว พบว่า ด้านพฤติกรรมการเรียน มีค่าร้อยละมากที่สุด ซึ่งพฤติกรรมการเรียนของแต่ละบุคคลนั้นๆ ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของแต่ละบุคคล เนื่องจากเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เช่น เอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนและการจัดระบบการเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตรงต่อเวลา เห็นความสำคัญในการเรียนมาเป็นอันดับต้นๆ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ชยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง การแบ่งเวลาในการเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้าน การทบทวนการเรียน และการเตรียมตัวสอบ เป็นต้น โดยจากการสัมภาษณ์นักศึกษาหลายรายยอมรับว่าเป็นเพราะตนเองไม่ตั้งใจเรียน ไม่เข้าเรียน และไม่ทำงานส่งอาจารย์ สอดคล้องกับ **วรการ กมลเลิศ (2547, น.37)** ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้วยความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองคุณ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ลักษณะของผู้เรียนที่มีความรับผิดชอบ มีความอดทนอดกลั้น ตรงต่อเวลา มีความขยันขันแข็ง รู้จักหน้าที่ของตนเอง และชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความคิดก้าวหน้า เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ จะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่นเดียวกับ **รุจิราพรรณ คงช่วย (2557)** ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ พบว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ละเอียดรอบคอบ ชยัน และมีความตั้งใจเรียน กระตือรือร้น ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ อุทิศเวลาให้แก่งาน เอาใจใส่งาน จะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

2) ปัจจัยครอบครัว พบว่า ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีค่าร้อยละมากที่สุด เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียน/การตกค้างของนักศึกษา การที่นักศึกษาไม่สามารถจ่ายค่าเทอมได้ตามกำหนด ไม่มีเงินเรียน และไม่รักษาสภาพนักศึกษา หรือต้องช่วยงานทางบ้านจนไม่มีเวลาเรียน ย่อมเป็นสาเหตุให้กระทบต่อผลการเรียน **จรรยา สุวรรณทัต (2520)** กล่าวว่า ปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว คือ สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน รู้จักการวางแผนด้านการเงิน จะทำให้เกิดความสงบสุขในครอบครัว ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อตัวนักศึกษา โดยจากรายงานข้อมูลพื้นฐานนักศึกษา (**กองนโยบายและแผน, น.34**) พบว่า รายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีรายได้น้อยกว่า 150,000 บาท/ปี ซึ่งเป็นรายได้ครอบครัวที่ไม่สูงมากเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบัน ยิ่งถ้าหากในครอบครัวมีจำนวนสมาชิกจำนวนมากแล้ว ยิ่งกระทบต่อการใช้จ่ายอย่างแน่นอน อีกทั้ง บิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัวและอาชีพอิสระ/รับจ้าง ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคงในด้านรายรับ และยังต้องใช้เวลาไปกับการหารายได้ เนื่องจากไม่มีเงินเดือนประจำ จึงอาจทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ทั้งด้านการเรียน การอบรม สุขภาพอนามัย ตลอดจนการให้ความรัก ความอบอุ่น และจากการสัมภาษณ์นักศึกษา พบว่า นักศึกษาหลายรายระบุว่าต้องทำงานไปด้วยและเรียนไปด้วย เนื่องจากฐานะทางบ้านยากจน ไม่มีเงินลงเรียนในเทอมต่อไป หรือต้องพักการเรียนไปทำงานพิเศษเพื่อส่งเงินให้ที่บ้าน รวมไปถึงระบุว่าไม่มีเวลามาเรียนเนื่องจากต้องทำงานเป็นหลักและจำเป็นต้องหารายได้มาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของตนเอง จึงทำให้ต้องเลือกระหว่างทำงานหรือมาเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

นุชนาท ช่วยหวัง และจุไรรัตน์ ปนแก้ว (2560) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการทำงาน และผลจากการทำงาน part time ของนักศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจภายในที่ส่งผลต่อการทำงาน part time ของนักศึกษามากที่สุด คือ ต้องการช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัว ($x=4.53$) และรองลงมาคือ มีความพยายามที่จะหาเงินเองเพื่อที่จะไม่รบกวนครอบครัว ($x=4.43$) 2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอกที่ส่งผลต่อการทำงาน part time ของนักศึกษามากที่สุด คือ ค่าแรงเป็นสิ่งจูงใจในการเลือกทำงาน part time ($x=4.39$) และรองลงมาคือค่าครองชีพที่สูงขึ้น($x=4.36$) 3) ผลที่เกิดจากการทำงาน part time พบว่า คือ ได้แบ่งเบาภาระครอบครัว ระดับมากที่สุด จำนวน 226 คน ร้อยละ 59.00 รองลงมา คือ มีรายได้มีเงินใช้ จำนวน 90 คน ร้อยละ 24.00 และน้อยสุด คือ มีความรับผิดชอบมากขึ้น จำนวน 13 คน ร้อยละ 3.00 สอดคล้องกับ **ดารา พงษ์สมบุญ (2549 : บทคัดย่อ)** ที่ได้ศึกษาปัญหาการทำงานบางเวลาของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ปัญหาระดับกลางถึงมาก คือ ปัญหาทำให้ไม่สนใจเรียน ความสามารถในการเรียนลดลง ผลการเรียนต่ำลง สุขภาพร่างกายและจิตใจตกต่ำลง มีเพื่อนน้อยลง ขาดโอกาสในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และมีเวลาอยู่กับครอบครัวน้อยลง สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องทำงานบางเวลามาจาก ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอกับรายได้ที่ได้รับจากบิดามารดา หรือจากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา **นรินทร์ คุณาจิตพิมล (2538, น.30-31)** ศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้เข้ารับการศึกษาในโครงการพิเศษ คณะวิศวกรรมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาโครงการพิเศษ ซึ่งกำลังอยู่ในปีการศึกษา 2535 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ดี คือ บิดามารดามีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพธุรกิจการค้า อาชีพด้านวิชาการ อาชีพสำนักงาน โดยมีตำแหน่งอยู่ในระดับผู้บริหาร รัฐบาล โดยส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนจากครอบครัว คือ บิดามารดา ญาติพี่น้อง โดยจากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองที่ดีจะทำให้เด็กไม่มีปัญหาทางการเรียนและการเงินมากนัก ส่วนเด็กที่มาจากบ้านที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดี และมีอารมณ์ไม่มั่นคง

3) ปัจจัยสังคมเพื่อน พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าร้อยละมากที่สุด โดยจากการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่ระบุปัจจัยสังคมเพื่อนส่วนใหญ่ระบุว่า การรวมกลุ่มเพื่อทำผลงาน หรือการจัดกลุ่มเพื่อทำ Project เพื่อเสนอจบการศึกษา ไม่ได้ได้รับการร่วมมือจากเพื่อนในกลุ่ม, มีปัญหาขัดแย้งกันภายในกลุ่ม, ไม่สามารถนัดรวมตัวเพื่อมาทำผลงานได้, เปลี่ยนกลุ่มทำงานกะทันหัน รวมไปถึงการแยกตัวออกมาเริ่มต้นทำ Project ใหม่ โดยไม่รวมกลุ่มกับเพื่อน ซึ่งเป็นสาเหตุให้ไม่จบการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด Newcomb (1962) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลกับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถและบุคลิกภาพของนักศึกษา และก่อให้เกิดอิทธิพลภายนอกที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัว หรือจัดกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกลุ่มที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนักศึกษา การปฏิสัมพันธ์ โครงสร้างของกลุ่ม และลักษณะของกลุ่มจะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีจุดมุ่งหมายเดียวกันที่จะประสบความสำเร็จทางการเรียน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย สอดคล้องกับ **จินตนา ยูนิพันธ์ (2527, น.61)** ให้ความเห็นว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัว หรือจัดกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกลุ่มที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนักศึกษา การปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม โครงสร้างของกลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่ม และ

ปทัสสถานของกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะของกลุ่มนี้จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนที่มีบรรยากาศเป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีไปด้วย

4) ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน พบว่า ด้านการจัดการหลักสูตร มีคำร้องเยอะมากที่สุด จากการสัมภาษณ์ พบว่า การไม่สามารถลงเรียนรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะที่เป็นรายวิชาต่อเนื่องได้ เป็นสาเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไม่จบการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด เนื่องจากเมื่อนักศึกษาสอบไม่ผ่านหรือมีการขอพักการเรียนรายวิชาเฉพาะในตัวที่หนึ่ง จำเป็นจะต้องลงเรียนใหม่จนกว่าจะผ่านถึงจะสามารถลงเรียนรายวิชาเฉพาะตัวที่สองต่อไปได้ และเนื่องจากในบางปีการศึกษารายวิชาเฉพาะตัวที่หนึ่งไม่เปิดการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาต้องรอปีที่เปิดรายวิชานั้นๆ จึงเกิดการสะสมรายวิชาค้าง มีจำนวนหน่วยกิตไม่เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด จึงไม่จบการศึกษาตามที่ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2558) เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ในหมวดวิชาเฉพาะ ระบุว่า หมวดวิชาเฉพาะ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ดังนี้ 1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต 2) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการตามที่มาตรฐานวิชาชีพกำหนด หากไม่มีมาตรฐานวิชาชีพกำหนดต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต หลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต 3) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวม ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต 4) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต นอกจากนี้ศึกษายังระบุว่ารายวิชา Project มีการจัดการหลักสูตรที่ไม่มีแบบแผนชัดเจน (ขึ้นอยู่กับที่ปรึกษาเท่านั้น) สอดคล้องกับ **วันวิสาขแก้วสมบูรณ์ และคณะ (2557, น.58)** พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนิสิตในปัจจัยด้านการบริหารจัดการของหลักสูตร ได้แก่ การวางระบบของหลักสูตร เกี่ยวกับขั้นตอนการทำวิจัยของนิสิตไม่ชัดเจน ควรเน้นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยให้มากขึ้น อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรมีน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการเป็นที่ปรึกษาของนิสิต รวมถึงหลักสูตรขาดการประชาสัมพันธ์ไปยังนิสิตโดยตรง

5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) **ปัจจัยส่วนตัว** เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปน้อย พบว่า ด้านพฤติกรรม การเรียน มีค่าร้อยละมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความถนัดส่วนบุคคล ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านอื่นๆ และด้านสุขภาพ ตามลำดับ ปัจจัยส่วนตัวนี้ เป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาของนักศึกษา เป็นอย่างมาก การแก้ไขปัญหานักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดที่มีปัจจัยนี้ เป็นตัวแปรหลัก จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งจากตัวนักศึกษาเอง ครอบครัว เพื่อน และอาจารย์ ผู้สอน โดยมหาวิทยาลัยอาจมีมาตรการในการดูแลช่วยเหลือนักศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษานี้ เป็นการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ก่อตั้งโดยสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาประยุกต์ใช้ในระดับอุดมศึกษา จัดตั้งเพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือพัฒนาเต็มศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนี้ หากนำมาประยุกต์ใช้ในระดับอุดมศึกษา อาจเป็นระบบที่ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้นักศึกษา ทั้งทางด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินชีวิต

2) **ปัจจัยครอบครัว** พบว่า ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีค่าร้อยละมากที่สุด นักศึกษาต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย และเมื่อประสบปัญหาต่อเนื่องอาจเป็นสาเหตุให้นักศึกษา ออกกลางคันได้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อไปเรื่อยๆ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้มีกองทุนเพื่อการศึกษา สำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลน ส่งเสริมให้นักศึกษามีรายได้เสริมระหว่างเรียนเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง หรือให้ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ผู้ปกครอง เป็นการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ครอบครัวของนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถจ่ายค่าเทอมได้ตรงตามกำหนด นักศึกษาสามารถทุ่มเท เวลาให้กับการเรียน อีกทั้งสถานศึกษาควรมีกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการศึกษา เน้นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจความสำคัญของการศึกษา ทำความเข้าใจในรูปแบบการเรียนของนักศึกษา เป็นต้น

3) **ปัจจัยสังคมเพื่อน** พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าร้อยละมากที่สุด เนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อจิตใจและการกระทำของนักศึกษา จึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด อีกปัจจัยหนึ่งต่อพฤติกรรม การเรียนของนักศึกษา การเลือกคบเพื่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญ พ่อแม่และผู้ปกครอง จึงควรเอาใจใส่ในการคบเพื่อนของนักศึกษา โดยการทำความรู้จักและดูแลแล้วบุตรของตนคบเพื่อนแบบ ไหน พร้อมทั้งควรแนะนำวิธีการคบเพื่อนให้นักศึกษาด้วย อีกทั้งมหาวิทยาลัยในแต่ละสาขาวิชาควรมีการจัด สัมมนาหรือกิจกรรมกลุ่มที่เป็นประโยชน์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้ปรับตัว เรียนรู้ลักษณะนิสัยของเพื่อนแต่ละคน เพื่อให้เกิดความสามัคคี มีความรับผิดชอบร่วมกัน และพึงพาอาศัยในการเรียน ร่วมกัน

4) **ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน** พบว่า ด้านการจัดการหลักสูตร มีค่าร้อยละมากที่สุด ซึ่งการไม่สามารถลงเรียนรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะที่เป็นรายวิชาต่อเนื่องได้เป็นสาเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ ไม่จบการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด มหาวิทยาลัยควรทำความเข้าใจกับนักศึกษา ให้ทราบถึงรายวิชาทั้งหมดในหลักสูตรและเข้าใจถึงความสำคัญของวิชาเฉพาะตัวแรกที่จำเป็นต้องผ่าน ก่อนถึงจะสามารถลงเรียนตัวถัดไปได้ และควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงรายวิชาที่จะเปิดในแต่ละ ปีการศึกษาอย่างชัดเจนและทั่วถึง เพื่อให้นักศึกษาทราบขอบเขตและสามารถวางแผนการศึกษาของตน ได้ รวมถึงหลักสูตรเทียบโอนควรมีการชี้แจงรายละเอียดวิชาที่สามารถเทียบโอนได้อย่างมีมาตรฐาน

อีกทั้ง ในรายวิชา Project มีจำนวนนักศึกษาที่อยู่ในการดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำ Project หรือวิทยานิพนธ์มีมากเกินไป มีส่วนที่ทำให้การดูแลและให้คำปรึกษาไม่ทั่วถึง จึงควรมีการจัดระเบียบ และข้อกำหนดให้ชัดเจนในการรับเป็นที่ปรึกษา ควรให้อาจารย์รับเป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษาในจำนวนที่เหมาะสม เพื่อให้การดูแล และการให้คำแนะนำเป็นไปอย่างทั่วถึง อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถควบคุมดูแลนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนที่ดี มีการติดตามงาน มีการกระตุ้นให้นักศึกษาทำผลงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครมีผู้สำเร็จการศึกษาเป็นไปตามแผนการศึกษา และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาสังคมต่อไป
- 2) ควรวิจัยเพิ่มเติมนอกเหนือจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี เนื่องจากวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรีเท่านั้น

บรรณานุกรม

- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (23 มกราคม 2555). *สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา*. ไทยรัฐ, 12.
- กองนโยบายและแผน. (2562). *รายงานนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ปีการศึกษา 2562*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- กองนโยบายและแผน. (2562). *รายงานนักศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2562*. รายงานสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. .
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร เล่มที่ 1 - 3*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คึกฤทธิ์ พิทักษ์จำนงค์. (2542). *ปัจจัยทางครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนเตรียมทหาร*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2520). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จักรแก้ว นามเมือง. (2551). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา จิตวิทยาสำหรับครู. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). *การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2530). *บทสังเคราะห์องค์กำหนดประสิทธิผลของโรงเรียน*. *ข่าวสารวิจัยการศึกษา*, 10, 3-8.
- ฉลอง สวัสดิ์ และ ณรงค์ศักดิ์ โยธา. (2554). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกรของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. ถ่ายเอกสาร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชาติชาย หมั่นสมักร. (2542). *การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสหบทพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (มิถุนายน-กันยายน 2560). *คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ สำหรับ อาจารย์ ในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน*. *บทความพิเศษ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 2(3).
- ฐานวัฒน์ พุฒวิบูลย์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำอากาศ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนจำอากาศ พ.ศ. 2548*. เรียกใช้เมื่อ 2 ธันวาคม 2562 จาก Chula: <http://cuir.chula.ac.th/dspac/bitstream/123456789/59277>
- ณิศดา ณาภรณ์รัฐ. (2558). *สภาพแวดล้อมสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี*. การศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ดรุณี คชพรหม และคณะ. (2559). *การสำรวจทัศนคติในการเลือกคบเพื่อนของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี*. เรียกใช้เมื่อ 10 มิถุนายน 2563 จาก <http://jes.rtu.ac.th/rtun2018>
- ดารา พงษ์สมบุญ. (2549). *ปัญหาในการทำงานบางเวลา ของนิสิต นักศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษา*. เรียกใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <http://202.44.68.124/bitstream/123456789/1365/1/48%20%e0%b8%94%e0%b8%b2%e0%b8%a3%e0%b8%b2.pdf>
- ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และ ชัญญา อภิपालกุล. (กรกฎาคม - กันยายน 2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*(5), 17. เข้าถึงได้จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDGKKUJ/article/view/50574/41845>
- เดชา ศิริเจริญ. (2555). *เด็กกัยอิทธิพลของครอบครัว*. *วารสารนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยอัลลัมชัย*, 13-15.
- นรินทร์ คุณาจิตพิมล. (2538). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้เข้าศึกษาในโครงการพิเศษ คณะวิศวกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นันทิชา บุญละเอียด. (2554). *การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. รายงานวิจัยหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสถิติ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- น้ำเพชร ลินทอง. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความวิตกกังวลระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบมีเหตุผลและแบบปล่อยปละเลย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี ปีการศึกษาปีที่ 2541*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นุชนาท ช่วยหวัง และ จุไรรัตน์ ปนแก้ว. (2560, กรกฎาคม - ธันวาคม). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการทำงาน Part Time ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*(3), 1. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/article/download/209273/144954/>
- บุปผา การีเวท. (2527). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปณิธาน หล่อเลิศวิทย์. (2541). *นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2541*. กรุงเทพฯ : ดีไซน์.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร*. ใน *ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2538). *การทดสอบทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผิวน ไชยศรี. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2539). ความถนัด. *วารสารการวัดผลทางการศึกษา*, 52, 24.
- พระครูสุนทรเขมาภินันท์ และ พระใบฎีกาทวี อาจิณโณ (ทับทิมสุข). (2561). *ปัญหาการคบมิตรของเด็กและเยาวชนในสังคมไทยพุทธบูรณาการเข้ากับหลักธรรมในคัมภีร์มังคลัตถปิณี*. เรียกใช้เมื่อ 12 มิถุนายน 2563 จาก <http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/lampang/article/view/3663/2648>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิมพ์พร พองหล้า. (2553). *การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2545). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : เดอะมาตเตอร์กรุ๊ป.
- พิริยพงศ์ เตชะยืนยง. (2552). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนโดยใช้เกมคณิตศาสตร์ เรื่องการใช้เหตุผล*. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพาพะงา จิตต์สวาสดี. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2524). *ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2560). *ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2560*. ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2558). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี*.
- รุจิราพรรณ คงช่วย. (2557). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- ล้วน สายยศ. (2540). *สถิติทางการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2541). *เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วรการ กมลเลิศ. (2547). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองคุณ กิ่งอำเภอนองฮี จ.ร้อยเอ็ด*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บด้วยการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อการเรียนรู้เป็นทีม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลย์ลักษณ์ มหาวิทยาลัย. (2539). *ประมวลพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2537*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- วสันต์ ปัญญา. (2544). *ความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่*. กรุงเทพมหานคร: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- วัฒนา ปุญญฤทธิ์. (2547). *แนวการศึกษาชุดวิชา การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันวิสาข์ แก้วสมบุญ และคณะ. (2557). *ปัจจัยในการสำเร็จการศึกษาล่าช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ*. เข้าถึงได้จาก <http://kb.tsu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/3244/1/วันวิสา%20แก้วสมบุญ%2000195455.pdf>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563 กรกฎาคม 8). *วิกิพีเดีย*. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B9>
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ พรินท์ จำกัด.
- วิลาวัลย์ ทองนิมิต และ อังคณา สีม่วง. (2557). *สาเหตุการไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีวิชัย*. เข้าถึงได้จาก <https://repository.rmutsv.ac.th/bitstream/handle/123456789/244/Abstract.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- ศุภลักษณ์ วัฒนาวิทวัส. (2542). *วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ. (18 มีนาคม 2543). *จรรยาบรรณของอาจารย์มหาวิทยาลัย*. เข้าถึงได้จาก <http://202.28.72.222/suethics/images/pdf/c.pdf>
- สมจิต จันทร์ฉาย. (2557). *การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน*. นครปฐม: บริษัท เพชรเกษมพรินติ้ง กรุป จำกัด.
- สรายทฐ์ เพชรซีก. (2553). *ปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : ศึกษากรณีโรงเรียนมีนประชาวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร*. เรียกใช้เมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <http://library1.nida.ac.th/termpaper6/sd/2553/19616.pdf>
- สรารุช สืบแย้ม. (2552). *การศึกษาสาเหตุของการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. เรียกใช้เมื่อ 9 ธันวาคม 2562 จาก <http://thairesearch.org>
- สรวิวัฒน์ ลักขณา. (2530). *จิตวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ. (2543, มีนาคม - เมษายน). *การปฏิรูปสุขภาพเพื่อสุขภาพคนไทย*. หมออนามัย(9), 57.
- สุกัญญา ตันตระบัณฑิตย์. (2548). *การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2556). *การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น. (2559). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงแก้ไข)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุรรัตน์ จุลานุปันธุ์. (2549). *ความคาดหวังเกี่ยวกับรูปแบบครอบครัวที่พึงปรารถนา : กรณีศึกษาสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี และสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรรัตน์ เสือน้อย. (2555). *ปัจจัยที่มาผลต่อการไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*. รายงานวิจัย. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- โสภา ชูพอกุลชัย. (2528). *ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- อโณทัย พึ่งทองหล่อ. (2543). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิตสาขานิติศาสตร์ พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2555). *การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนสูงและต่ำ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อัญชัญ พรสมผล. (2534). *พฤติกรรมกลุ่มและรายบุคคลของนักศึกษา ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและต่ำ* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาควิชาจิตวิทยา)
- อุทัยทิพย์ บุญนา และ ฤทัยรัตน์ สุวรรณเรืองศรี . (2555). *ปัญหาการไม่สำเร็จการศึกษาตามแผนที่กำหนดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*. รายงานวิจัย. สงขลา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- เอกบุตร อยู่สุข. (2549). *สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ [ปวช.] วิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Feldman, K. A., & Newcomb, T. A. (1994). *The Impact of College on student*. London: Transaction Publishers.
- Barclay, C. C. (1938). *A Learner Analysis Experiment : Cognitive Style Versus Learning Style in Undergraduate Nursing Education*. *Nuesing Education*, 136.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Brunning, R., Schraw, G., Norby, M., & Ronning, R. (2004). *Cognitive psychological (4 ed.)*. Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.
- Cheryl, S. (1992). *Motivation in Classroom*. New York: McGraw-Hill.
- Hahn Dele B. ,Payne Wayne A. (2001). *Focus on Health (5 ed.)*. New York: McGraw-Hill.
- Howard, W. C. (1934). *Dictionary of Psychology*. Boston: University Houghton Mifflin.
- Kauchak, D. P. & Eggen, P. D. (2007). *Learning and teaching: Research-based methods (5 ed.)*. New York: Pearson Education.
- Mayer, W. a. (1983, November 4). *The Teaching of Learning Strategies*. Retrieved December 2019, 5 , from ERIC: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED237180.pdf>
- Murray, H. A. (1938). *Explorations in Personality*. New York: Oxford University Press.
- Newcomb, T. M. (1962). “*Student Peer Group Influence,*” in *Personality Factors on the College Campus*. New York: Social Science Research Council.
- Oliva, P. (2009). *Developing the Curriculum (7 ed.)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Poole, M., Okeafor, K., & Sloan, E. . (1989). *Teachers’ interactions, personal efficacy,and change implementation*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association: San Francisco.
- Prescott, D. A. (1961). *The Child in the educative process*. New York: McGraw-Hill.
- Vidler, C. C. (1983). *Communication Strategies for Family Planning*. New York: The Free Prass.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวนวรรตน์ การะเกษ
วัน เดือน ปี เกิด	14 ตุลาคม 2528
ประวัติการศึกษา	
ระดับปริญญาโท	คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปี 2554
ระดับปริญญาตรี	คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี 2551
ประวัติการทำงาน	
ปี 2551 - 2555	นักวิชาการเงินและบัญชี สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ปี 2555 - ปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ประสบการณ์การทำวิจัย	
ปี 2558	หัวหน้าโครงการวิจัยสถาบัน เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ การออกกลางคืนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร ประจำปีการศึกษา 2557
ปี 2559	หัวหน้าโครงการวิจัยสถาบัน เรื่อง การพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวพิรุฬห์ภัค เนตรสีบสาย
วัน เดือน ปี เกิด	16 พฤษภาคม 2533
ประวัติการศึกษา	
ระดับปริญญาโท	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2557
ระดับปริญญาตรี	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ประยุกต์-มัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ปี 2555
ประวัติการทำงาน	
ปี 2555 - 2557	พนักงานวางแผนการขายและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภายในประเทศ บริษัท J.J. Gifts & Toys จำกัด
ปี 2557 - 2558	เลขานุการผู้อำนวยการ โรงเรียนศึกษานารี
ปี 2558 - 2559	ผู้ช่วยผู้จัดการ บริษัท J.J. Gifts & Toys จำกัด
ปี 2559 - ปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร